

STADIA

HELSINGIN AMMATTIKORKEAKOULU

“SE ON SELLAISEN IHANA PAKETTI”

Vanhempien näkemyksiä Helsingin Konservatorion musiikkileikkikoulutoiminnasta

Musiikin koulutusohjelma
Varhaisiän musiikkikasvatus
Opinnäytetyö
28.4.2008

Johanna Piipponen
Minna Valtonen

Koulutusohjelma Musiikin koulutusohjelma		Suuntautumisvaihtoehto Musiikkipedagogi	
Tekijä Johanna Piipponen, Minna Valtonen			
Työn nimi ”Se on sellainen ihana paketti”. Vanhempien näkemyksiä Helsingin Konservatorion musiikkileikkikoulutoiminnasta.			
Työn laji Opinnäytetyö	Aika Huhtikuu 2008	Sivumäärä 56 + 3 liitettä	
<p>TIIVISTELMÄ Opinnäytetyössämme esittelemme musiikkileikkikoulun tavoitteita ja toimintaa sekä vanhempien näkemyksiä ja kokemuksia musiikkileikkikoulusta ja sen vaikutuksista. Pian valmistuvina varhaisiän musiikinopettajina halusimme katsoa musiikkileikkikoulutoimintaa vanhempien näkökulmasta ja näin kartuttaa tietämystämme sen merkityksestä lapsen ja perheen elämässä.</p> <p>Opinnäytetyö perustuu Helsingin Konservatorion musiikkileikkikoulua käyvien 3-6-vuotiaiden lasten vanhempien teemahaastatteluihin. Haastateltavia vanhempia oli seitsemän. Haastatteluteemat olivat seuraavat: kiinnostus musiikkileikkikoulussa käyntiin, musiikin näkyminen lapsen arjessa, musiikkileikkikoulun anti lapselle ja perheelle sekä odotukset ja toiveet musiikkileikkikoulua kohtaan.</p> <p>Työmme tuloksena ilmeni, että musiikkileikkikoulu aloitetaan monista eri syistä ja lähtökohdista: joidenkin haastateltujen perheille musiikki oli aina ollut luonnollinen osa elämää, joillekin perheille vasta musiikkileikkikoulu oli antanut mahdollisuuden musiikin kokemiseen ja nauttimiseen. Merkittävin musiikkileikkikouluun innoittaja olivat toisten perheiden myönteiset kokemukset toiminnasta. Musiikkileikkikoulu oli lisännyt kotona musisointia ja tuonut uusia ulottuvuuksia lasten leikkeihin. Vanhemmat kokivat musiikkileikkikoulun tuovan iloa perheen arkeen ja huomasivat sen antavan apua moniin eri tilanteisiin. He näkivät musiikkileikkikoulun hyvänä pohjana mahdollisille musiikkiopinnoille ja toivoivat musiikin jäävän lapselle elämän mittaiseksi harrastukseksi. Lisäksi musiikkileikkikoulun arvioitiin vaikuttavan monipuolisesti lapsen kehitykseen. Toiset haastatelluista painottivat musiikillisten taitojen oppimista, toiset taas laajemmin lapsen sosiaalisen ja yleisen kehityksen tukemista.</p> <p>Haastatteluaineiston ja omien kokemustemme perustalta esitämme työssämme joitakin kehittämisehdotuksia. Musiikkileikkikoulun olisi hyvä tehdä yhteistyötä soitonopettajien kanssa ja näin auttaa lasta innostumaan soittoharrastuksesta. Musiikkileikkikoulutoiminnan painottaminen iltapäivään tai integrointi päiväkotitoimintaan olisi monelle perheelle hyödyllinen asia. Musiikkileikkikoulutoiminnan tavoitteista ja sisällöistä tiedottaminen olisi myös tärkeää. Tähän yhtenä ratkaisuna voisivat olla esimerkiksi vanhempainillat.</p>			
Teos/Esitys/Produktio			
Säilytyspaikka Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia kirjasto/Ruoholahti			
Avainsanat varhaisiänmusiikkikasvatus, musiikkileikkikoulu, leikki, vanhemmat, musiikkioppilaitokset, Helsingin Konservatorio			

Degree Programme in Classical Music		Degree Music pedagogue	
Author Johanna Piipponen, Minna Valtonen			
Title "It's a wonderful package": Parents' opinions of music playschool activities in the Helsinki Conservatory of Music.			
Type of work Final Project	Date April 2008	Pages 56 + 3 appendices	
<p>ABSTRACT In our final project we present the objectives and activities of music playschool and compare them to the parents' opinions and experiences of music playschool and its effects. Through our final project we wished to look at music playschool activities from the parents' perspective and thus increase our knowledge of its significance in the child's and family's life.</p> <p>Our study is based on voluntary theme interviews with seven parents whose 3-6 year-old children attend music playschool at the Helsinki Conservatory of Music. The themes covered in the interviews include: interest in attending music playschool; visibility of music in the child's everyday life; what music playschool has offered the child and the family; and the expectations and hopes they have for music playschool.</p> <p>The results of our study indicate that people come to music playschool for many reasons and from many different starting points. For some families music has always been a natural part of life whereas for other families it is the music playschool which has given them their first opportunity to experience and enjoy music. The biggest inspiration for coming to music playschool seems to be having heard about other families' positive experiences. Music playschool has increased the playing of music at home and has brought new dimensions to children's play. Parents noticed that music playschool brings joy to the everyday life of the family and generally helps in many different situations. Music playschool was seen as forming a good foundation for possibly continuing musical studies. Parents also hoped that music would remain as a life-long hobby in their children's lives. In parents' opinion, music playschool also has diverse positive effects on a child's development. Some parents placed more emphasis on the learning of musical skills, while others thought that it was important to support the child's social and general development more widely.</p> <p>On the basis of the interviews and our own experiences we present some suggestions for further development. It would be good if music playschool would co-operate with instrument teachers and thus facilitate the child's interest in starting to play an instrument. It would be also very useful for many families if the lessons were scheduled in the afternoons or were integrated with day-care centre activities. In addition, providing information to the public about music playschool activities and objectives would be very important. Parents' meetings would be one way of achieving this.</p>			
Work / Performance / Project			
Place of Storage Helsinki Polytechnic Stadia library/Ruoholahti			
Keywords early childhood music education , music playschool, play, parents, music institutes, Helsinki Conservatory of Music			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	TYÖN LÄHTÖKOHTIA.....	3
2.1	Kehittyvä musiikkileikkikoulu.....	3
2.2	Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteita	5
2.3	Musiikkileikkikoulun työtavoilla otetaan kaikki huomioon.....	7
2.3.1	Laulaminen	8
2.3.2	Liikkuminen	8
2.3.3	Soittaminen ja säestäminen.....	9
2.3.4	Loruileminen	9
2.3.5	Kuunteleminen	10
2.4	Musiikkileikkikoulu lapsen kehityksen tukijana.....	10
2.5	Musiikkileikkikoulu lapsen leikin tukijana	14
2.6	Musiikkileikkiä Helsingin Konservatoriossa	17
2.7	Haastattelujen toteuttaminen	19
3	MUSIIKKILEIKKIKOULUUN ERI SYISTÄ JA LÄHTÖKOHDISTA.....	22
3.1	Milloin musiikkileikkikoulu aloitetaan?	22
3.2	Mistä kiinnostus musiikkileikkikoulussa käyntiin?	22
3.3	Perheiden musiikkitaustasta	25
3.4	Harrastetaanko kotona musiikkia ja kuinka se näkyy?	25
4	LAPSI MUSIIKIN JA ODOTUSTEN YMPÄRÖIMÄNÄ	28
4.1	Musiikkileikkikoulu vanhempien näkökulmasta	28
4.2	Vanhempien odotukset musiikkileikkikoulun merkityksestä lapsen kehityksessä.....	29
4.3	Musiikista koko elämän mittainen harrastus	31
5	MUSIIKKI LAPSEN ARJESSA	33
5.1	Miten musiikkileikkikoulussa käynti näkyy lapsen leikeissä kotona?..	33
5.2	Tulevatko musiikkileikkikouluasiat lapsen puheissa esille?	36
5.3	Musisointia kotona.....	37
5.3.1	Onko musiikkileikkikoulu innostanut lasta kotona musisoimiseen?..	37
5.3.2	Suosikkilauluja ja -leikkejä	39
6	MUSIIKKILEIKKIKOULU YHTEISÖLLISYYDEN RAKENTAJANA	42
6.1	Musiikkileikkikoulun antia perheille	42
6.1.1	Onko musiikkileikkikoulu tuonut uusia ystäviä lapselle ja perheelle?42	
6.1.2	Asioita, joita musiikkileikkikoulu on tuonut perheen elämään?	44

6.2	Mitä mieltä olet lapsen kodin ja musiikkileikkikoulun yhteistyöstä? ..	45
7	KEHITTÄMISEHDOTUKSIA	49
7.1	Soitinesittelyt ja yhteistyö soitonopettajien kanssa	49
7.2	Integrointi päiväkotitoimintaan	49
7.3	Eri uskontoryhmien huomioiminen	50
7.4	Laulu- ja leikkiperinteen jatkaminen	50
7.5	Tuntien monipuolisuus	51
7.6	Musiikkileikkikoulun mainonta ja markkinointi	52
8	POHDINTA	53

1 JOHDANTO

Lopputyömme käsittelee musiikkileikkikoulun vaikutusta sekä merkitystä lapsen ja perheen elämässä. Pyrimme selvittämään työssämme, mikä tietämys vanhemmilla on musiikkileikkikoulusta tällä hetkellä. Vanhempien asiakasnäkökulmien kuuleminen on mielestämme erityisen tärkeää ja tarpeellista. Tätä kautta musiikkileikkikoulu voi kehittää toimintaansa. Tämä myös lisää perheiden ja musiikkileikkikoulun yhteistyötä.

Kiinnostuimme aiheesta, sillä olemme usein törmänneet musiikkileikkikoulua koskeviin kysymyksiin. Olemme huomanneet, että varsinkaan ne vanhemmat, joiden lapset eivät käy musiikkileikkikoulussa, eivät ole kovin hyvin tietoisia musiikkileikkikoulutoiminnasta. Toisaalta musiikkileikkikoulun tehtävät ja tavoitteet eivät välttämättä ole selvillä sellaisillekaan perheille, jotka jo tavalla tai toisella ovat mukana musiikkileikkikoulutoiminnassa.

Varhaisiän musiikkikasvatuksen opiskelijoina olemme itse lähellä musiikkileikkikoulumaailmaa ja tiedostamme musiikin merkityksen lapsen elämässä. Haluamme tuoda musiikkikasvatuksen lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukevat asiat esille työssämme ja näin kertoa sekä vanhemmille, musiikin parissa työskenteleville että kaikille muille lasten kanssa toimiville ihmiselle, miten musiikkikasvatus toimii yhtenä lapsen kasvua ja kehitystä tukevana osa-alueena kasvatuksessa.

Selvitimme vanhempien näkemyksiä musiikkileikkikoulutoiminnasta haastatteluin. Toteutimme haastattelut teemahaastatteluna Helsingin Konservatorion musiikkileikkikoululaisten vanhemmille. Päädyimme tekemään haastattelumme kyseisessä musiikkioppilaitoksessa, sillä opiskelemme Helsingin ammattikorkeakoulu Stadiassa, joka toimii samoissa tiloissa kuin Helsingin Konservatorio. Olemme tehneet opetusharjoittelua Konservatorion musiikkileikkikouluryhmissä. Näin ollen talon tavat ja toiminta olivat meille tuttua jo entuudestaan. Haastatteluihimme osallistui seitsemän 3-6-vuotiaiden musiikkileikkikoululaisten vanhempaa. Jaoimme haastateltavat keskenämme niin, että toinen meistä haastatteli kolme ja toinen neljä vanhempaa. Purimme omat haastattelumme sanasta sanaan ja kokosimme ne yhteen teemoittain. Työn kirjoitus ja pohdinta on tapahtuneet pääasiassa yhdessä.

Haastattelumme sisälsi neljä eri teemaa. Teemojen pääkysymykset olivat seuraavat: Kuinka haastateltavat perheemme kiinnostuivat musiikkileikkikoulusta? Miten musiikkileikkikoulussa käynti näkyy lapsen arjessa? Mitä musiikkileikkikoulu on tuonut perheiden elämään? Mitä vanhemmat odottavat musiikkileikkikoulutoiminnalta? Työssämme tulkitsemme vanhempien vastauksia ja tuomme niitä esille rinnakkain musiikkileikkikoulusta jo olemassa olevan tiedon sekä omien kokemustemme kanssa.

Seuraavassa luvussa kerromme varhaisiän musiikkikasvatuksen lähtökohdista; esittelemme varhaisiän musiikkikasvatuksen tärkeimmät tavoitteet ja musiikkileikkikoulun työtavat. Kerromme myös musiikkileikkikoulun myönteisistä vaikutuksista lapsen yleiseen kehitykseen. Luvun kaksi lopussa kerromme Helsingin Konservatorion musiikkileikkikoulutoiminnasta ja haastatteluidemme toteuttamisesta.

Vanhempien vastauksiin pohjaten tuomme kolmannessa luvussa esille eri syitä ja lähtökohtia sille, miksi ja milloin haastateltaviemme perheet olivat musiikkileikkikoulun aloittaneet. Kerromme myös kuinka nämä perheet harrastavat kotona musisointia.

Luku neljä käsittelee vanhempien odotuksia ja toiveita musiikkileikkikoulua kohtaan. Tässä selvitämme mm. mitä musiikkileikkikoulu merkitsee haastateltaviemme mielestä lapsen kehityksessä.

Musiikkileikkikoulun ja lapsen leikkien yhteyttä käsittelemme luvussa viisi. Tämä luku selventää sitä, kuinka musiikkileikkikoulu näkyy lapsen arjessa kotona. Mitä ja millaisia lauluja ja leikkejä se on tuonut perheen arkeen?

Luku kuusi "Musiikkileikkikoulu yhteisöllisyyden rakentajana" kertoo etenkin musiikkileikkikoulun tuomasta sosiaalisesta annista vanhempien näkökulmasta sekä vanhempien näkemyksiä ja toiveita musiikkileikkikoulun ja kodin väliselle yhteistyölle.

Luvussa seitsemän kerromme työmme aikana heränneistä ajatuksista, mahdollisuuksista ja kehittämishaasteista. Pohdinnassa, luvussa kahdeksan, kokoamme vielä ajatuksiamme työmme eri vaiheista ja prosessin aikana syntyneistä mahdollisista jatkotutkimusaiheista.

2 TYÖN LÄHTÖKOHTIA

2.1 Kehittyvä musiikkileikkikoulu

Laulua, leikkiä, liikuntaa, soittamista, tätä kaikkea tehdään lukuisissa Suomen musiikkileikkikouluissa. Vilske kouluissa on kova. Musiikkileikkikoulun suosio on kasvanut maassamme viimeisen vuosikymmenen aikana huimaa vauhtia. Yhä useampi vanhemmista haluaa tarjota lapsilleen kodin ulkopuolella tapahtuvaa, ohjattua musiikkikasvatusta. (Koppinen 2006, 18.)

Suomessa on suhteessa enemmän musiikkileikkikoulutoimintaa kuin muualla maailmassa. Maamme on edelläkävijä moniin muihin maihin verrattuna musiikkileikkikoulujen järjestäytyneen toiminnan kehittämisessä. Meillä on tarjolla monipuolista ja laadukasta varhaisiän musiikkikasvatuksen koulutusta. Maassamme voi kouluttautua varhaisiän musiikinopettajaksi Jyväskylän, Lahden, Helsingin ja Pietarsaaren ammattikorkeakouluista sekä Sibelius-Akatemiasta. Koulutus ja musiikkileikkikoulutoiminta ovat menneet nopeasti eteenpäin viime vuosikymmenien aikana. Kehitykseen on vaikuttanut lisääntynyt ja monipuolistunut koulutus ja näin ollen tieto musiikkileikkikoulutoiminnasta. Myös muuttuneet kasvatusnäkökymykset ja kokemuksen tuoma tietotaito ovat vieneet musiikkileikkikoulutoimintaa eteenpäin.

Ovatko perheet tietoisia siitä, kuinka kehittynyttä ja ajateltua toiminta nykyisin on? Eräs haastateltavistamme oli ollut musiikkileikkikoulussa jo vuonna 1988 esikoisensa kanssa. Nyt hän oli nuorempien lasten myötä uudelleen päässyt mukaan tähän toimintaan, ja huomannut kuinka paljon musiikkileikkikoulutoiminta on muuttunut tässä ajassa. Näin hän innostui kertomaan omista kokemuksistaan musiikkileikkikoulun kehityksestä:

Eka muskari, jossa mä olin mukana vuonna 1988, kun tyttö syntyi, niin se muskari on muuttunu siitä ihan älyttömästi. Se oli tosi erilaista. Se oli niin puhtaasti vaan laulujen laulamista ja ringissä istumissa, ei siinä ollu paljo mitään muuta. Ehkä jotain tömistelyä ja liikuntaa, mut siinä se oli. Nyt se on niin kehittyny, ku taas kahdentoista vuoden jälkeen alotettiin toisen tytön kanssa. Siihen on tullu paljon enemmän tällaset psykologiset jutut ja rytmit. Hirveesti kehittyny... Mun mielestä se, et lapsella on hauskaa, on pääasia. Se on kamalaa, jos musiikin harrastaminen on vakavaa. Sinne on kiva ujuttaa niitä elementtejä, jotka kehittävätkin, mutta mun mielestä sen tulee olla täysin viatonta ja leikin omasta.

Musiikkileikkikoulutoimintaa järjestetään muun muassa musiikki- ja työväenopistoissa ja seurakunnissa sekä eri järjestöissä kuten Mannerheimin Lastensuojeluliitossa. Musiikkileikkikoulutoiminta on musiikin keinoin tehtävää varhaiskasvatusta. Suomalaisessa yhteiskunnassa varhaiskasvatuksella tarkoitetaan ennen oppivelvollisuuskäyttä eli peruskoulun alkua tapahtuvaa kasvatusta. (Brotherus, Helimäki & Hytönen 1994, 31.)

On olemassa useita eri näkökohtia, joilla lasten musiikkikasvatuksen arvopohjaa ja merkitystä voidaan selventää. Näistä näkökohdista jokainen tuo esille musiikin laaja-alaisen ja rakentavan vaikutuksen lapsen kasvu- ja kehitysprosessissa. Musiikkikasvatusta voidaan perustella musiikkiin liittyvien hyödyllisyys- ja välinearvojen, sekä toisaalta sisäisten tai luontaisten arvojen näkökulmilla. (Ruokonen 2001, 121.)

Hyötyperusteisiin arvoihin liittyen voidaan sanoa, että musiikkikasvatuksella on ensinnäkin kulttuurinen ja sivistyksellinen tehtävä. Maailman musiikkia kuunnellessaan lapsi kasvaa musiikillisessa ymmärryksessään laajempiin mittasuhteisiin, jotka liittyvät sivistyksellisen tiedon merkityksellisyyteen ja suvaitsevaisuuden lisääntymiseen. (Ruokonen 2001, 121-122.)

Toisena hyödyllisyysperustana voidaan nähdä musiikin vaikutukset lapsen kokonaispersoonallisuuden kasvuun ja kehitykseen. Myös eettisen- ja uskontokasvatuksen alueella musiikki on hyvä apuväline. Monessa tutkimuksessa todetaan, että musiikkikasvatuksella on positiivisia yhteyksiä lapsen yleisiin kouluvalmiuksiin, kuten keskittymiskykyyn, kielellisiin, fyysisiin, psyykkisiin ja sosiaalisiin valmiuksiin. Tutkimukset tuovat esille myös, että musiikki on yksi elämää rikastuttava ilon ja mielihyvän lähde. (Ruokonen 2001, 122.)

Hyötyperusteista kolmantena musiikkikasvatuksen yhteiskunnallista arvoa voidaan perustella myös työelämän tarpeista käsin. Musiikki liittyy moniin nykypäivän ja tulevaisuuden tehtäviin, niin viestinnän, filmitieteellisuuden, kaupan ja mainonnan, tekniikan, opetus-, hoito- ja sosiaalialan kuin esittävän taiteen ammatteihin. (Ruokonen 2001, 122.)

Musiikin sisäiset arvot liittyvät voimakkaasti jokaisen yksilön henkiseen kehittymiseen ja humanin kasvun periaatteisiin. Lasten oppimisedellytyksiä edistävät parhaiten sellaiset toiminnat, joissa leikin ja musiikillisen aistimisen merkitys korostuu. Musiikin arvoperusta on siinä itsessään. Musiikki on väylä

musiikilliseen, tunteiden ja mielen maisemien itseilmaisuun ja kokemiseen musiikin kielen keinoin. (Ruokonen 2001,122.)

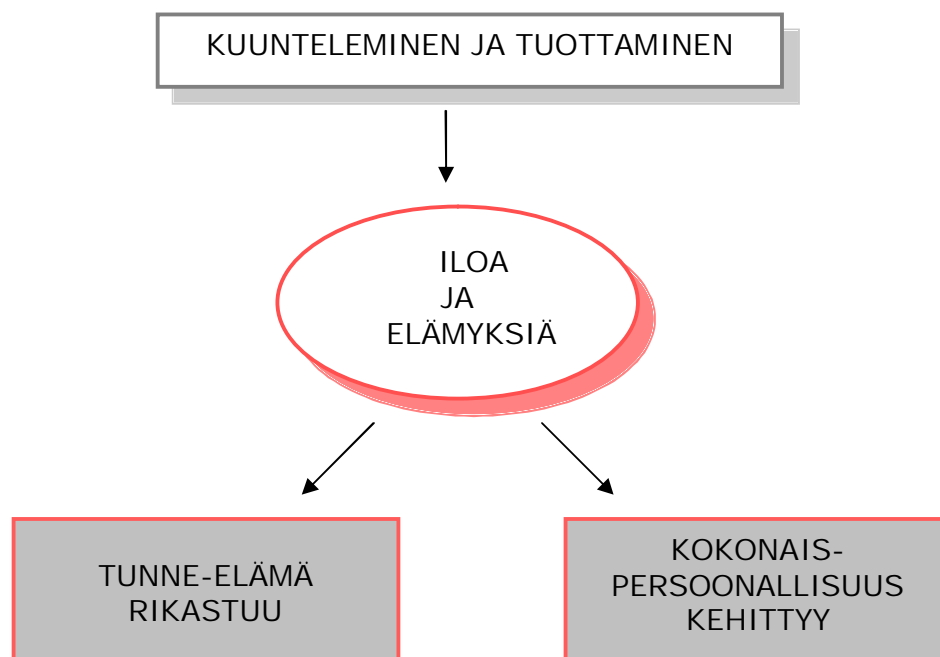
Omaan kulttuuriin liittyvä musiikillinen traditio vahvistaa lapsen identiteettiä. Kautta historian on musiikki, varsinkin laulaminen, ollut sosiaalisen kanssakäymisen ja itseilmaisun yksi luonnollisin muoto. Entisaikaan musiikki oli mukana kaikessa; kotitöissä, maatoissa piristämässä raskasta työtä sekä vapaa-aikana ja juhlissa yhteislaulun ja kansantanssin myötä. Laulaminen liittyy ihmisten yhdessä oloon. Nyky-yhteiskunnassa korostetaan yksilöllisyyttä ja osaltaan tämä on voinut johtaa lauluperinteestä vieraantumiseen. Musiikinvarhaiskasvattajilla onkin tärkeä tehtävä herättää yhteisöllinen lauluperinne uudelleen eloon.

2.2 Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteita

Musiikkikasvatus on elämänikäinen kehitysprosessi. Tähän prosessiin jättävät merkittävät jälkensä lapsen ensimmäiset musiikilliset virikkeet ja kokemukset. Ensisijainen musiikkikasvatuksen tarkoitus on musiikin rakkauden herättäminen lapsessa. Kokonaisvaltaista oppimista ja kasvamista musiikin avulla voidaan edistää lapsille soveltuvilla toimintatavoilla. (Hongisto-Åberg, Lindeberg-Piironen & Mäkinen 1998, 9.)

Koko varhaisiänmusiikkikasvatuksen yleistavoitteena on saada lapsi kuuntelemaan musiikkia ja tuottamaan sitä itse, minkä kautta hän saa iloa ja elämyksiä elämäänsä. Tämä johtaa osaltaan siihen, että hänen tunne-elämänsä kehittyy oikealla ja tasapainoisella tavalla. (Hämeenaho 2000, 13.) Yleistavoitteena voidaan pitää myös suomalaisen kansanperinteen elvyttämistä ja säilyttämistä. Hyvin tärkeää on luovan toiminnan säilyttäminen ja kehittäminen sekä tiedollisten ja taidollisten valmiuksien luominen ja kehittäminen.

Seuraavassa kaaviossa esitellään musiikin vaikutusta lapsen elämässä, kuinka se osaltaan rikastuttaa tunne-elämää ja tukee kokonaispersoonallisuuden kehittymistä.

Kaavio 1: Musiikin merkitys. (Hämeenaho 2000, 13.)

Musiikkileikkikouluryhmissä tuetaan monipuolisesti lapsen kokonaispersoonallisuuden tasapainoista kehitystä ja edistetään lapsen luovaa toimintaa. Musiikkileikkikoulun tavoitteena on, että lapsi pystyy monipuolisesti ilmaisemaan musiikin perusasioita muun muassa laulamalla, liikkumalla ja soittamalla sekä kokemaan iloa että elämyksiä osaamisestaan. Onnistumisen tunne luo pohjaa lapsen itsetunnon kehitykselle.

Musiikkileikkikoulu pyrkii luomaan kiinnostuksen ja valmiuksia mahdollisesti myöhemmin jatkuvalla musiikkiharrastukselle. Musiikkileikkikoulun kautta lapsi saa kokonaisvaltaisen kosketuksen musiikkiin, josta on sitten hyvä edelleen laajentaa musiikillista tietämystä. Opetuksen tavoitteena ei kuitenkaan ole kasvattaa tulevaisuuden huippumuusikoita, vaan herättää kestävä, jopa elämän mittainen rakkaus musiikkia kohtaan. (Koppinen 2006, 18-20.)

2.3 Musiikkileikkikoulun työtavoilla otetaan kaikki huomioon

Leikinomainen, elämyksiä tuottava opetus sisältää laulua, soittamista, musiikkiliikuntaa, sekä musiikin kuuntelua. Tähän kaikkeen voidaan liittää myös muita taiteen aloja esim. kuvataidetta. Yleensä musiikkileikkikoulussa tutustutaan myös säveltapailun ja nuottikirjoituksen alkeisiin.

Useimmiten musiikkileikkikouluissa ei noudateta yleisesti mitään tiettyä opetusmetodia, vaan käytössä on musiikkikasvattajien niin Kodály'n, Orffin, Dalcrozen kuin Suzukinkin luomia metodeita. Edellä mainitut musiikkipedagogit painottavat kukin jotain musiikinopetuksen työtavoista; laulua, soittoa, liikuntaa tai kuuntelua. Suomessa musiikkikasvatus rakentuu kaikkien näiden menetelmien perustalle. Työssämme emme käsittele tarkemmin heidän menetelmiään vaan kerromme yleisellä tasolla musiikkileikkikoulun eri työtavoista.

Musiikinopetuksen peruselementeiksi nousevat äänen ominaisuudet: voima, kesto, taso ja väri. Musiikkileikkikoulussa musiikinopetuksen sisältö koostuu dynamiikan, sointiväriin, rytmin, melodian, harmonian ja muodon alkeiden opettamisesta. (Hongisto-Åberg ym. 1998, 22-35.)

Peruselementit tulevat esille musiikkileikkikoulutunnilla eri tavoin, eri työtapoja käyttäen. Lapsen tulisi saada kokea nämä asiat kokonaisvaltaisesti. Kaikilla työtavoilla voidaan ilmentää kaikkia musiikin peruselementtejä ja kehittää lasta näiden omaksumisessa ja hallinnassa. Musiikin peruselementit:

- äänen kesto, tauko
- eritasoiset sävelet ja melodian kulku
- yksi sävel – intervallit – soinnut
- voiman (dynamiikan) vaihtelut
- tempon vaihtelut
- duuri-molli ym. muut musiikilliset sävyt ja piirteet
- musiikin muotorakenteet, tutti-soolo, teema ja sen muunnelmät

(Hongisto-Åberg ym. 1998, 155-157.)

Työtavat ovat apuvälineitä lapsen kehityksen kokonaisvaltaisessa tukemisessa. Niiden keskeisimpiä periaatteita ovat opetuksen elämyksellisyys ja kokonaisvaltaisuus. On tärkeää, että opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa edetään lapsen ehdoin; ottaen huomioon muun muassa lapsen kehitystaso ja valmiudet. Koska lapsillakin on omat vahvuusalueensa, musiikkileikkikoulussa tarjotaan kaikkia työtapoja, jotta lapset pääsisivät kehittymään omalla tasollaan ja omimmalla alallaan. Siksi on hyvä, että opetus on mahdollisimman monipuolista. (Koppinen 2006, 20.)

Seuraavassa esittelemme musiikkileikkikoulun eri työtavat. Kerromme myös niiden musiikillisia tavoitteita ja mahdollisia vaikutuksia lapsen kehitykseen ja kasvuun.

2.3.1 Laulaminen

Ehkä luonnollisin musiikin harrastamisen muoto on laulaminen. Ilman minkäänlaisia apuvälineitä voidaan ilmentää lukuisia musiikillisia peruselementtejä, kuten melodiaa, rytmiä ja muotorakenteita. Laulu soveltuu moniin erilaisiin tarkoituksiin; tunnelman luomiseen, virkistymiseen ja rentoutumiseen. Ryhmässä laulaminen toimii myös erinomaisena yhteishengen luojana. (Krokkfors 1985, 8.)

Laulaminen vaikuttaa lapsen kokonaiskehitykseen muun muassa tukemalla puheen kehitystä ja laajentamalla sanavarastoa. Laulaminen ja laulujen opettelu kehittävät myös muistia ja loogista ajattelua sekä mielikuvitusta. Erilaiset laulut herkistävät lapsen myötäelämisen kykyä ja tukevat näin tunne-elämän kehitystä. Musiikillisena tavoitteena laulamiseksi voidaan pitää selkeää artikulointia ja säveltäjän kehittämistä. Laulujen avulla pyritään myös ilmeikkääseen ja luontevaan äänenkäyttöön sekä kehittämään sisästä kuuntelukykyä. (Linnankivi, Tenkku, Urho 1994, 122-123.)

2.3.2 Liikkuminen

Lapsen kokonaiskehitys on hyvin läheisesti yhteydessä motoriikkaan. Mitä pienemmästä lapsesta on kyse, sitä kiinteämmin motoriikka on mukana

kokonaiskehityksessä. Liike ja liikkuminen ovat oiva tapa lähestyä musiikkia ja lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen edistämistä. Hienomotoriselle toiminnalle ja ajattelun kehittymiselle karkeamotoriset harjoitteet ovat hyvänä pohjana. Erilaisten liikuntojen ja harjoitteiden kautta pyritään tukemaan liikunnallisia valmiuksia ja liikkeiden hallintaa. Samalla musiikkiliikunta kehittää myös reaktio- ja koordinaatiokykyä. Liikunnalla voidaan harjoittaa ryhmässä myös lapsen sosiaalisia valmiuksia kuten keskittymis- ja kuuntelukykyä sekä kontakti- ja kommunikointikykyä. Tärkeimpänä musiikillisena tavoitteena on rytmitajun vahvistaminen ja luovaan itseilmaisuun kannustaminen. (Hongisto-Åberg ym. 1998, 155-157.)

2.3.3 Soittaminen ja säestäminen

Lapsen ensimmäinen soitin, on hänen oma äänensä ja kehonsa. Kehosoittimien kautta lapsi tutustuu omaan kehoonsa ja löytää siitä erilaisia mahdollisuuksia tuottaa ääntä. Näiden lisäksi musiikkileikkikoulussa käytetään erilaisia rytmi- ja melodiasoittimia.

Musiikkileikkikoulussa voidaan soittamista liittää moniin eri harjoitteisiin. Soittamisen musiikillisena tavoitteena on herättää mielenkiinto ja kokeilun halu musiikilliseen keksintään ja yhteissoittoon, sekä antaa virikkeitä mahdolliselle soiton opiskelulle. Soittamisen avulla vahvistetaan lapsen musiikillisen tiedon omaksumista. Musiikillisten asioiden lisäksi soittamisella on suuri merkitys hieno- ja karkeamotoristen taitojen harjoittamisessa sekä sosio-emotionaalisessa kehityksessä. (Linnankivi ym. 1994, 162.)

2.3.4 Loruileminen

Musiikin opetukseen on hyvä liittää rytmikkaita loruja ja näihin liittyviä kehorytmejä. Loruileminen, samoin kuin laulaminen ja soittaminen, kehittää muistia ja sisäisen kuuntelemisen kykyä, selkeää kielellistä ilmaisua ja myöhemmässä vaiheessa lukemaan oppimista. Selkeitä musiikillisia tavoitteita ovat rytmitajun kehittäminen ja muodon hahmottaminen.

2.3.5 Kuunteleminen

Kuunteleminen, kuuntelemisen taito on kaiken toiminnan lähtökohta ja oppimisen perusedellytys. Koska nykypäivänä on ääniärsyksiä kaikkialla ympärillämme, riippumatta tahdostamme, on eriarvoisen tärkeää kiinnittää huomiota kuuntelukasvatukseen myös varhaisiän musiikkikasvatuksessa. Näin voimme auttaa lasten kuuntelutaidon kehittymistä. Kuunteleminen harjoittaa keskittymiskykyä ja tarkkaavaisuutta sekä lisää ja herkistää mielikuvitusta.

Kuuntelukasvatuksen tavoitteita voidaan soveltaa varhaisiän musiikkikasvatuksessa monin eri tavoin. Kuuntelukasvatuksen yksi tärkeimmistä tavoitteista on musiikin kuuntelun tarpeen herättäminen sekä musiikin tuntemuksen edistäminen, joka osaltaan tukee kuunneltavan musiikin valinta- ja arviointikyvyn kehittymistä. Kuuntelu lisää myös musiikin vastaanottokykyä sekä musiikkiin liittyvien kokemusten edistämistä ja laajentamista. Kuuntelukasvatuksella pyritään myös musiikin tuntemuksen herättämiseen sekä luovan musiikillisen ilmaisun ja ajattelun kehittämiseen. Kuunteluvälineiden lisääminen kehittää lapsen rytmi-, melodia-, sointiväri-, harmonia- ja muototajua sekä kykyä havaita äänen voimakkuuden vaihteluita. (Hongisto-Åberg ym. 1998, 90-91.)

2.4 Musiikkileikkikoulu lapsen kehityksen tukijana

Musiikin vaikutusalueen voidaan sanoa olevan hyvin laaja ja moniulotteinen. Musiikki edistää kokonaisvaltaista kehitystä ja rikastuttaa persoonallisuuden kaikkia osa-alueita. Musiikkia on helppo integroida kodin ja päiväkodin toimintaan, pienistä perushoitotilanteista suuriin juhlahetkiin. Se voidaan siis suunnitellusti tai spontaanisti liittää kaikkeen toimintaan. Jokainen tilanne on kasvatuksellisesti merkittävä. Päiväkoti on kodin ohella lapsen keskeisin musiikillinen ympäristö varhaisiän kasvuvuosien ajan. (Ruokonen 2000, 73.)

Musiikkileikkikoulu tarjoaa lapselle ja perheelle mahdollisuuden tutustua syvemmin musiikin maailmaan ja ottaa musiikki osaksi elämää. Musiikki on kaikkien omaisuutta, ja jokaisella lapsella pitäisi olla mahdollisuus musiikin tuomaan mielihyvään, nautintoon, toiminnallisuuteen ja yksilöllisiin fantasiamaailmoihin edellytyksensä mukaisesti. Musiikin kuuntelun,

laulamisen, soittamisen ja musiikin mukaan liikkumisen yhteydessä koetut ilon ja mielihyvän kokemukset ovat merkittäviä arvoja lapsen kasvuille ja kehitykselle. (Ruokonen 2000, 73.)

Useat varhaisiän musiikinopettajat (muun muassa Hongisto-Åberg ym.1998, 85.) ovat siteeranneet Donna Woodin (1982) ajatuksia musiikin vaikutuksista lapsen kokonaisvaltaiselle kasvuille: "musiikki on kuin aurinko, jonka säteet koskettavat kaikkia kehityksen osa-alueita".

Kaavio 3: Lapsen kehitys musiikin kautta. (Hongisto-Åberg ym.1993,85.)

Musiikkileikkikoulun lapsen kehitystä tukevasta vaikutuksesta on tehty joitakin tutkimuksia ja opinnäytetöitä (esim. Wikmann 2005 ja Säilynkangas 1997). Näistä käy ilmi, että musiikkileikkikoulu tukee todella laajasti lapsen kehityksen osa-alueita. Musiikkileikkikoulussa opittavat kognitiiviset, motoriset

ja sosiaaliset taidot antavat valmiuksia ja edistävät oppimista myöhemmin, esimerkiksi kouluun mentäessä.

Kognitiiviset taidot sisältävät havaitsemisen, muistin, ajattelun, kielen ja oppimisen. Kyseessä on siis ihmisen toiminnan tiedollinen osa-alue. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen, Ruoppila 2007, 19-68.) Luovan ajattelun ja oman äänen käytön kehittämistä voidaan harjoitella leikkimällä äänellä ja loruttelemalla. Kaikissa työtavoissa suositaan leikkejä ja keksimistä, joiden yhteydessä kaikki lasten esittämät ratkaisut ja vastaukset ovat hyväksyttäviä. Lapsia kannustetaan myös omaperäisiin ratkaisuihin, tarjoten runsaasti virikkeitä tiedollisella alueella. (Ollaranta 2005.)

Musiikkileikkikoulutunnilla harjoitellaan muototajun ja musiikillisten symbolien hahmottamista, kuten käsimerkit, rytminimet, rytmikirjoitus, kirjainnuotit ynnä muut. Musiikillisten tietojen lisäksi voidaan ja tuntiin tulisi integroida muitakin tiedollisia asioita mahdollisuuksien mukaan. Esimerkiksi vuodenajat ja muut ajankohtaiset asiat on helppo sisällyttää tuntiin pienissä erissä ja näin tulee käytyä läpi yleissivistäviä tietoja lasta ympäröivästä maailmasta. (Ollaranta 2005.)

Sosio-emotionaalinen alue tukee lapsen sosiaalista kehitystä ja sen keskeisinä asioina ovat sosiaalisen käyttäytymisen piirteet; sosiaaliset havainnot, sosiaaliset kognitiot, tieto oman toiminnan vaikutuksesta muihin ihmisiin ja sosiaalisen kommunikaation taidot. Sosiaaliseen kasvatukseen liittyy kiinteästi myös moraalinen ja eettinen kasvatus. Sosiaaliset taidot auttavat ihmissuhteiden luomisessa ja niiden ylläpitämisessä. Emotionaalinen alue tukee lapsen tasapainoisen tunne-elämän ja itsetunnon kehitystä. (Nurmi ym. 2007, 54-57.)

Lapsen käsitys itsestään alkaa muodostua sosiaalisessa vuorovaikutuksessa hänelle tärkeiden ihmisten, usein hänen omien vanhempien seurassa. Vanhemmat antavat suurimman osan siitä palautteesta, jonka kautta käsitys itsestä opitaan. Kehityksen kannalta erityisen tärkeitä ovat lapsen varhaisvuodet. Lapsi on tällöin fyysisesti, emotionaalisesti ja sosiaalisesti riippuvainen vanhemmistaan. Lapsen minäkäsityksen muodostumiseen voivat vanhemmat vaikuttaa kasvatustavallaan ratkaisevasti. Lapsen musiikkiin liittyvään harrastustoimintaan vanhemmat voivat vaikuttaa kannustamalla ja luomalla harrastustoiminnalle otolliset olosuhteet. (Tulamo 1993, 97-98.)

Musiikin lapselle tuottama ilo ja mielihyvä varmistavat sen, että lapsi haluaa yhä uudelleen musisoida, ja mieluisan ja iloa tuottavan tekemisen kautta lapsen musiikillinen ajattelu kehittyy parhaiten. Laulu on tunteiden tulkki, sanotaan, ja laulaessa ja loruillessa kehittyy luontevasti kyky käyttää omaa ääntä. Tärkeä osa ihmisen persoonallisuutta onkin jokaisen ihmisen oma ääni. (Ruokonen 2001, 132.)

Musiikilla on selvä yhteys lapsen tunne- ja sosiaalisen elämän kehittymiseen. Musiikin avulla voidaan ilmaista ja purkaa tunteita, musiikin tai musiikkisatujen kuuntelun yhteydessä. Lapsi voi kuvata musiikin herättämiä tunteita keskustelemalla, liikkumalla, dramatisoimalla tai maalaamalla musiikin kanssa. Näin musiikkileikkikoulussa tuetaan lapsen tunne-elämän kasvua ja kehitystä. Laululeikkien, soittamisen, liikunnan ynnä muiden ryhmän yhteisten toimintojen kautta kehittyy kyky tulla toimeen ja ottaa huomioon toiset lapset. (Ollaranta 2005.)

Lapsen aktiivinen musisointi rakentaa lapsen maailmaa, itsenäisyyttä ja itsetuntoa. Lasta tulisikin kannustaa itseilmaisuun. Itsenäisyyttä kehitetään innostamalla lasta äänikokeiluihin ja rohkaisemalla lasta sepittämään omia lauluja sekä keksimään liikkeitä laulu- ja liikuntaleikkeihin. Laulut joissa huomioidaan lasta henkilökohtaisesti, ovat osana rakentamassa lapsen itsetuntoa. Itsetuntoa vahvistavat myös onnistumisen kokemukset, kuten laulujen ja lorujen osaaminen, rohkeus esittää niitä yksin sekä lapsen luovien yritysten hyväksyntä ja tukeminen. (Ruokonen 2001, 132.)

Psykomotorinen alue kehittää lihastoimintaa, joka seuraa suoraan psyykkisestä prosessista. Motoristen taitojen oppimista edeltävät aina tietyt psykomotoriset kyvyt, joita ovat muun muassa: sorminäppäryys, kädenkätevyys, tasapainotehtävät, aistien ja raajojen yhteistyö sekä reaktionopeus. (Nurmi ym.2007, 26-27.)

Musiikin avulla opetellaan liikkeiden hallintaa ja niiden kehittämistä. Musiikkiin voidaan yhdistää syke ja sanarytmi liikkuen ja soittaen. Liikuntaleikkien liikkeet ja leikit kehittävät muototajua ja musiikin vaihdosten kuulemista. (Hongisto-Åberg 1998, 37-80.)

Musiikkiliikunnan ja rytmikkaharjoitusten avulla kehitetään sekä rytmittäjää, kuuntelutaitoa että liikkeiden koordinaatiota. Rytmien selkeä syke vetoaa lasten liikuntaviettiin. Lapsissa syke on itsessään, sisällä jo syntyessään. Heille tulisikin tarjota monipuolista liikuntaa erityyppisten rytmien pohjalta: marssi, juoksu, hyppy, laukka, keinunta. Rytmien sykkeeseen voidaan liittyä monin tavoin, kuten taputtaen, sihisten ja tömistäen. Monipuolinen liikunta auttaa motoristen taitojen kehityksessä ja musiikin hahmottamisessa. Musiikillisten toimintatapojen, kuten soittamisen ja musiikkiliikunnan kautta, lapsi jäsentää kehonsa toimintoja ja kehittyy liikkeiden hallinnassa ja koordinaatiossa. Erilaiset musiikilliset toimintamuodot antavat mahdollisuuksia sekä hieno- että karkea motorisille harjoituksille. Rytmittäjään liittyvät toimintamuodot kehittävät keskeisesti myös lapsen psykomotoriikkaa. (Ruokonen 2001, 132 - 133.)

Luvussa neljä kerromme vanhempien näkemyksiä siitä, miten musiikkileikkikoulu tukee lapsen yleistä kehitystä. Siitä selviää kuinka eri tavalla vanhemmat näkevät musiikkileikkikoulutoiminnan yhteyden lapsen yleiseen kehitykseen.

2.5 Musiikkileikkikoulu lapsen leikin tukijana

Leikki myötäilee kaikilla tavoin lapsen kehitystä. Leikki on lapsen työtä. Lapset jäljittelevät leikeissään aikuisten toimintamalleja. Se on lasten tapa jäsentää ja ymmärtää päivittäisiä rutiineja. Lapselle tulee halu toimia "oikeasti". (Säilynkangas 1997, 25.)

Lapsen motoriset, tiedolliset ja sosiaaliset taidot heijastuvat kokonaisvaltaisella tavalla leikeistä. Tarkkailemalla leikkiä saamme tietää mm. lapsen kielenkäytöstä, tarkkaavaisuudesta, tiedonkäsittelystä, sekä kyvystä muodostaa sisäisiä mielikuvia. Leikkikäyttäytymisessä heijastuu myös lapsen kognitiivinen tyyli eli se miten lapsi lähestyy sosiaalisia tilanteita ja toimii niissä. (Nurmi ym. 2007, 62.)

Leikillä on myös hyvin suuri tunnenerkitys lapselle. Leikin kautta lapselle avautuu sosiaalinen vertaisryhmä, jossa hän voi rakentaa omaa minuuttaan. Leikin kautta lapsi oppii hahmottamaan niin itseään kuin ympäröivää

maailmaansakin. Leikki on yksi ihmisen keinoista toimia ja ilmaista itseään. Se on kuulunut ihmisen elämään aina ja tulee aina kuulumaan. (Vakkuri 1999, 6.)

Leikki on paljon muutakin kuin taitojen opettelua, kuten Winnicottkin asian näkee. (Winnicott 1981, 160-181.) Hänen mukaansa lapsen leikeistä heijastuu lapsen kypsyyneisyys ottaa huomioon mielikuvituksensa maailman. Winnicott kuvaa lapsen leikkivän:

- mielihyvän vuoksi, ahdistuneisuus johtaa mielihyvän etsimiseen
- saadakseen kokemuksia
- emotionaalisten suhteiden vuoksi
- vaihtoehtona aistillisuudelle, pysyäkseen kokonaisena
- persoonallisuuden kehittämiseksi
- luovuuden kehittämiseksi
- jännityksen löytämiseksi
- kyetäkseen itsenäistyä
- ilmaista itseään
- kommunikoinnin vuoksi
- tullakseen ymmärretyksi

Leikillä ja musiikilla on selkeä yhteys toisiinsa. Musiikki toimii usein leikin osana tai leikin viitekehyksenä, sekä myös leikkiin innostajana. (Vakkuri 1999,32.)

Leikillä on suuri merkitys lapsen kehityksessä. Leikin kehitys voidaan jakaa kolmeen päävaiheeseen Piagetin mukaan. Sensomotorisen kauden (alle 2-vuotiaat) hallinta- ja käytännön leikkeihin, esioperationaalisen kauden (2-6-vuotiaat) symboliseen – tai kuvitteluleikkiin ja operationaalisen kauden (6-12-vuotiaat) sääntöleikkeihin. Piaget selittää leikin osaksi lapsen kokonaiskehitystä. Psykoanalyttisen näkemyksen mukaan leikki taas

kuvastaa lapsen emotionaalisen kehityksen tasoa ja jatkuvuutta. Lapsen leikki inhimillisenä toimintana antaa tietoa myös musiikillisen käyttäytymisen jaksottaisesta kehittymisestä. (Fredriksson 1994, 47-49.)

Luovassa prosessissa, jossa lapsen musiikillinen ajattelu kehittyy, ongelman ratkaiseminen ja keksiminen ovat keskeisiä asioita. Voidaan sanoa, että kaikki lapsen musiikillinen oppiminen tapahtuu leikin ja keksimisen kautta. Aikuisen tehtävänä on tarjoilla lapselle monipuolisesti taiteellisia virikkeitä. Lapsia tulisi kannustaa omintakeisiin ratkaisuihin ja hyväksyä kaikki heidän esittämät vastaukset ja ratkaisut leikkien yhteydessä. Tämä on lähtökohtana eläytyvälle vuorovaikutukselle ryhmässä. Ohjatun leikin eri työtavat, jossa opetettavat asiat sidotaan mielikuvituksen ja leikin lumottuun maailmaan, ovat olleet perinteisesti pohjana lasten musiikkikasvatukselle. Musiikki ja siihen liittyvät kokonaisvaltaiset ilmaisumuodot tarjoavat lukuisia mahdollisuuksia lapsen leikeille ja mielen maisemille. (Ruokonen 2001, 129.)

Musiikkileikkikoulu tukee lapsen leikin kehitystä monella tapaa. Musiikkileikkikoulussa käytetyt työtavat antavat mahdollisuuden monipuoliseen toimintaan ja musiikkileikkiin. Musiikkileikkikoulu on apuna tukemassa vanhemman ja lapsen suhdetta jo lapsen varhaisiässä. Perheryhmissä käytetyt köröttely- ja kontaktileikit ovat esimerkkinä tästä.

Lapsen sosiaalinen kehitys ja käsitys itsestään lähtevät vanhemman ja lapsen suhteesta. Vauva huomaa aluksi vain oman vanhempansa, mutta myöhemmin hän alkaa huomata myös ikätoverinsa ryhmässä ja toimimaan heidän kanssaan. Yhteisleikit alkavat vasta toisen ikävuoden jälkeen, mutta vauvat nauttivat seurasta jo ennen tätä. Yleistäen voidaan sanoa, että ensimmäisenä vuotena lapset osoittavat kiinnostusta toisia lapsia kohtaan, toisena vuonna he leikkivät rinnakkain ja kolmantena alkavat yhteisleikit. (Einon 1999, 190.)

Ohjattu leikki on lapsen ja aikuisen yhteinen toiminta. Aikuinen ohjaa lasta leikkitalanteessa. Aikuisen tulisi tarjota lapselle mahdollisuus leikkiin olemalla siinä itse mukana, sekä vuorostaan antaa lapselle tilaa leikkiä itsenäisesti. Aikuisen asettamat rajat antavat mahdollisuuden kokea turvaa ja varmuutta lapsen leikkiessä.

Sääntöleikkien avulla lapsi oppii sietämään pettymyksiä, häviämään ja ymmärtämään syy-seuraus suhteita. Lapsi tuntee olonsa varmaksi ja rauhalliseksi tietäessään säännöt ja yleiset toimintatavat. Sääntöleikeissä säännöt ovat määritelty täsmällisesti ja ne ohjaavat tarkoin leikin kulkua. Musiikkileikkikoulussa sääntöleikkejä harjoitetaan monin tavoin. Sääntöleikit palvelevat myös esteettistä kasvatusta, sillä niihin liittyy usein myös laulua ja liikuntaa. Ennen kaikkea sääntöleikkeihin sisältyy eettisten ja sosiaalisen kasvatuksen tavoitteita. (Säilynkangas 1997, 17.) Sääntöleikkejä ovat muun muassa taputusleikit ja erilaiset muototanssit. Yleensä myös improvisaatiossa annetaan jotkin raamit, minkä sisällä kuitenkin voidaan toimia luovasti. Myös soittamisessa korostuvat yhteiset säännöt, joiden mukaan musisoidaan.

Roolileikki tukee lapsen oma-aloitteisuuden kehittymistä. (Säilynkangas 1997, 12-15.) Roolia esittävä lapsi kykenee erottamaan jonkin henkilön (esimerkiksi varhaisiän musiikinopettajan) tunnusmerkit ja teot osaksi tätä henkilöä ja kykenee asettumaan toisen rooliin. (Helenius 1993, 37.)

Vapaa kuvitteluleikki tai luova leikki kehittää muun muassa lapsen ajattelukykyä ja mielikuvitusta, sekä ohjaa häntä itsenäistymään. Vapaassa kuvitteluleikissä ei selkeitä rajoja ja sääntöjä ole, vaan se lähtee lapsesta itsestään. Näin hän saa ilmaista tunteitaan. Ilmaisukeinoja vapaassa kuvitteluleikissä ovat musiikin mukaan maalaaminen, tanssiminen ja dramatisoiminen. Myös kuunteleminen ja säveltäminen antavat lapselle tilaisuuden tuoda esiin omia tunteitaan ja sisintään.

Luvussa 5 käsittelemme leikkiä vanhempien haastattelujen pohjalta ja selvitämme musiikkileikkikoulun yhteyttä lasten leikkeihin kotona.

2.6 Musiikkileikkiä Helsingin Konservatoriossa

Kuten jo johdannossa totesimme, olemme olleet opiskelujemme aikana tiiviisti tekemisissä Konservatorion musiikkileikkikouluryhmien kanssa muun muassa opetusharjoittelujen puitteissa. Päätimme hyödyntää pitkäaikaisen suhteemme Konservatorioon tekemällä työmme kyseisen oppilaitoksen musiikkileikkikoululaisten vanhemmille. Samalla opinnäytetyömme

hankkeistettiin Konservatorion kanssa, ovathan päättötyömme tulokset hyödyksi myös Konservatoriolle.

Helsingin Konservatorion musiikkileikkikoulu perustettiin vuonna 1988. Siitä asti musiikkileikkikoulu on toiminut sekä musiikkileikkikoulunopettajien harjoittelukouluna että lasten musiikkiharrastuksen esikouluna. Tällä hetkellä musiikkileikkikoulussa on noin 250 lasta. Opettajina musiikkileikkikoulussa toimivat Konservatorion musiikkileikkikoulunopettajat. Konservatorion musiikkikasvatus on tavoitteellista, asteittain etenevää. Opetuksen suunnittelussa huomioidaan lapsen yleinen ja musiikillinen kehitys suhteessa lapsen ikään ja näin määritellään musiikilliset tavoitteet. Opetus toteutetaan leikinomaisesti. Lähtökohtana ovat elämyksellisyys ja kokonaisvaltaisuus. (Musiikkileikkikoulu 2007.) Konservatorion musiikkileikkikoulutoiminta on saanut paljon kiitosta oppilaiden vanhemmilta järjestäytyneen toimintansa vuoksi. Muun muassa näin haastateltavamme vanhemmat kertoivat Konservatorion musiikkileikkikoulutoiminnasta:

Täällä on vastannut ihan täysin odotuksia. Täällä on ollut mun mielestä just se, että täällä on ollut opiskelijoita, just vasta valmistuneita ja opettajia muuten, niin täällä on jotenkin paljo virkeämpää ja paljon hauskeempaa se, kun on seurannut eri muskareita. Täällä on selvästi reippaampaa tää touhu ja monipuolisempaa ja se on puhtaasti yks syy, miksi on jaksanut aina vääntäytyä tänne, vaikka mekin asutaan aika kaukana.

Välillä mä oon saanut käsityksen, että ne vaan leikkii ja niillä on kauheen hauskaa, mut mä oon tykänny, että täällä on tosi ammattitaitosta tää homma. Onhan tää päämäärätietoista, vaikka kauhee sanoa kolmevuotiaiden kohdalla mutta kyllä se auttaa.

Helsingin Konservatorion musiikkileikkikoulun opetuksen sisältö ja tavoitteet muodostuvat yleisistä varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteista. Tärkeimpiä Konservatorion toiminnan tavoitteita ja tehtäviä ovat lapsen kokonaispersoonallisuuden tasapainoinen kehittäminen, musiikin tiedollisten ja taidollisten valmiuksien luominen ja kehittäminen sekä musiikillisen ja musikaalisen ilmaisutaidon kehityksen tukeminen. Lisäksi tavoitteena on luoda musiikillisiä valmiuksia musiikin jatko-opintoja varten, sekä rakentaa musiikkileikkikoulun ja kodin yhteistyötä. (Musiikkileikkikoulu 2007.)

Helsingin Konservatorion musiikkileikkikoulusta vuonna 2007 tehdyssä esitteessä kerrotaan seuraavasti eri-ikäisten musiikkileikkikouluryhmistä ja toiminnantavoitteista: Perheryhmiin osallistuvat alle 3-vuotiaat lapset aikuisen

kanssa. Perheryhmien opetusta on 30 min. viikossa. Perheryhmissä totutellaan yhdessä oloon toisten lasten ja aikuisten kanssa sekä luodaan ja kartutetaan loru- ja lauluvarastoa.

3-5-vuotiaat lapset osallistuvat itsenäisesti opetukseen musiikkileikkiryhmissä, jotka muodostuvat ikäryhmittäin. Opetusta on normaalisti joko 45 min. tai 60 min. viikossa.

6-vuotiaat lapset voivat halutessaan osallistua soitinryhmiin. Soitinryhmä opetusta on 60 min. viikoittain. Soitinryhmävalmennuksessa voi valita joko 5-kielisen kanteleen tai nokkahuilun.

Musiikkileikkikouluryhmissä

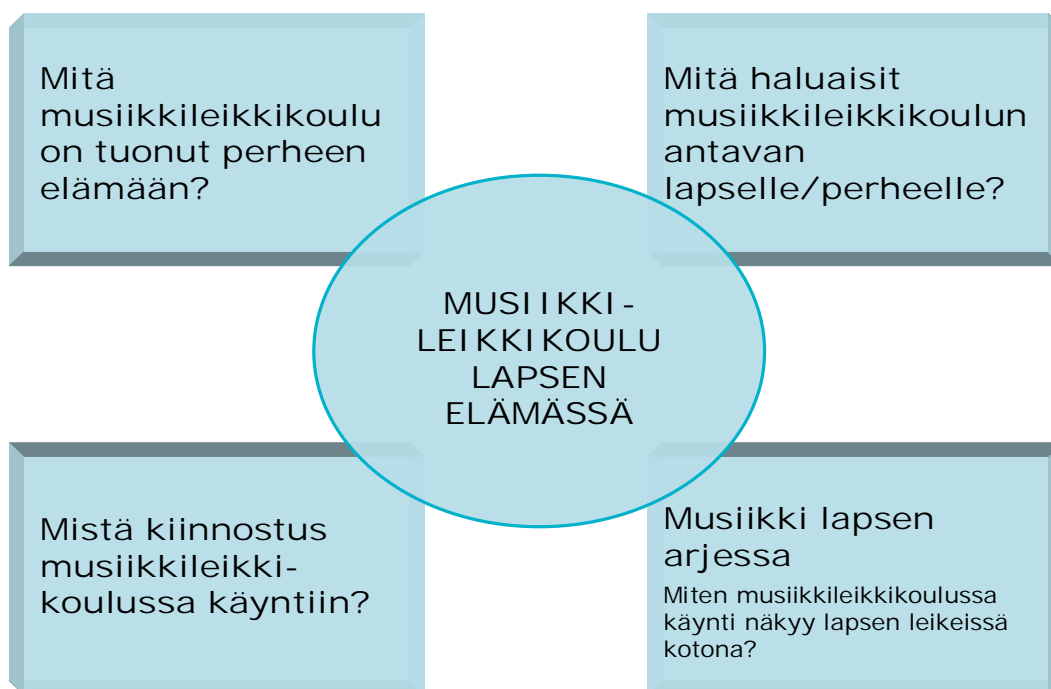
- totutellaan yhdessäoloon toisten kanssa
- luodaan ja kartutetaan loru- ja lauluvarastoa
- soitetaan keho-, rytmi- ja laattasoittimia
- liikutaan vapaasti musiikin mukaan
- kuunnellaan musiikkia
- tutustutaan käsitepareihin kokonaisvaltaisesti
- tehdään omaa työkirjaa
- havainnollistetaan rytmiä ja melodiaa eri tavoin

2.7 Haastattelujen toteuttaminen

Toteutimme haastattelumme teemahaastatteluna keväällä 2007 Helsingin Konservatorion 3-4 vuotiaiden musiikkileikkikouluryhmien vanhemmille. Jaoimme vanhemmille tiedotteen opinnäytetyöstämme heidän tullessa hakemaan lapsiaan musiikkileikkikoulutunnilta. Tiedotteen mukana oli ilmoittautumislomake, jolla he pystyivät ilmoittautumaan haastatteluun halutessaan (Ks. liite 1). Kaiken kaikkiaan haastatteluihin osallistui seitsemän äitiä, jotka kertoivat lapsen ja perheen musiikkileikkikouluharrastuksesta.

Haastattelut toteutettiin koulun tiloissa sillä välin, kun haastateltavien lapset olivat musiikkileikkikoulutunnilla. Nauhoitimme haastattelut minidisc-soittimelle. Haastattelujen alussa halusimme tuoda vanhemmille tiedoksi työmme tarkoituksen ja haastattelun luonteen. Tätä varten olimme koonneet pienen kirjallisen esittelyn "alkusoitoksi" (ks. liite 2). Haastattelimme yhtä vanhempaa kerrallaan, noin 30-40 minuutin ajan. Vaikka teimmekin haastattelun 3-4-vuotiaiden lasten vanhemmille, saimme vastauksia aika laajasti eri-ikäisistä lapsista, sillä perheissä oli nuorempia tai vanhempia sisarusia, jotka myös kävivät tai olivat käyneet musiikkileikkikoulussa.

Tarkoituksenamme oli selvittää, mitä vanhemmat toivoivat musiikkileikkikoulussa käymisen antavan lapselle sekä miten musiikkileikkikoulu näkyy lapsen arkitöiminnässä. Käytimme haastattelussamme apuna seuraavanlaista kaaviota, mikä selvensi vanhemmille haastattelumme eri osa-alueita (ks. myös liite 3.).

Kaavio 2: Haastattelumme aihealueet.

Haastattelut onnistuivat mielestämme hyvin. Vanhemmat kertoivat laajasti omista kokemuksistaan musiikkileikkikoulua kohtaan, mikä hieman yllättikin meidät. Saimme vanhemmilta paljon tietoa myös kysymyksien ulkopuolelta ja

se osaltaan hankaloitti haastatteluiden purkua. Haastattelujen jälkeen kuuntelimme haastattelut kertaalleen, minkä jälkeen purimme ne sanasta sanaan. Tämän jälkeen aloimme käydä haastatteluja läpi aihealueittain ja kokosimme kaikkien vastaukset kysymyksiin alle. Seuraavaksi analysoimme vastauksia peilaten niitä yleiseen tietoon ja näkemyksiimme musiikkileikkikoulutoiminnasta.

3 MUSIIKKILEIKKIKOULUUN ERI SYISTÄ JA LÄHTÖKOHDISTA

3.1 Milloin musiikkileikkikoulu aloitetaan?

Musiikkileikkikoulu aloitetaan yleensä vanhemman aloitteesta.

Musiikkileikkikoulun oikeaa aloitusikää ei voida suoraan määritellä. On selvää, että mitä pidempään lapsi on käynyt musiikkileikkikoulussa, sitä vahvemaksi hänen musiikillinen pohjansa voi rakentua. Tosin musiikkiharrastuksen voi aloittaa vanhempanakin edeten omaan tahtiin mieltymysten ja tarpeiden mukaan.

Kaikki haastateltavamme perheet olivat aloittaneet musiikkileikkikoulun jo perheryhmissä, lapsen ollessa vain muutaman kuukauden ikäinen. Usein jo muutaman viikon ikäinen pikkusisar on ollut mukana isomman sisaruksen tunnilla. Monesti, jos perheessä oli monta lasta, kaikki olivat käyneet perheryhmästä lähtien musiikkileikkikoulussa. Näin eräs äiti kertoi heidän musiikkileikkikoulussa käyntinsä vaiheista:

Tyttö on ollut mun mahassa, kun poika on ollut ekaa vuotta muskarissa. Niin onhan se tyttö osittain jo kuullu ne kaikki laulut. Mutta seuraavana vuonna se on ollu semmosena vauvana mukana. Sillon oli jännä, ku niillä oli semmonen "tikka hakkaakoloansa puuhun" –laulu, niin tyttö oli ihan sellanen pikkunen napero, mut sit se kans tökötöti sormella ihan samalla lailla, kun ne isommat. Mä en edes itte huomannu, vaan joku vaan sano, että kato nyt tota tyttöä...

3.2 Mistä kiinnostus musiikkileikkikoulussa käyntiin?

Musiikkileikkikouluryhmien lapset tulevat hyvin erilaisista perheistä ja perheiden musiikkitausta voi olla hyvin erilainen, kuten kävi ilmi haastateltavilta vanhemmiltamme. Musiikkileikkikoulutoiminta onkin avointa kaikille, riippumatta lähtökohdista. Toisissa perheissä musiikki oli keskeisesti esillä ja se oli aina kuulunut elämään. Toisissa perheissä musiikilla ei ollut niin keskeistä sijaa ja näihin perheisiin vasta musiikkileikkikoulu toi musiikin ilon. Lähtökohtana kaikilla vanhemmilla oli, että he halusivat tarjota lapsilleen monipuolisen kosketuksen musiikkiin, musiikkileikkikoulun kautta.

Monet vanhemmista olivat kuulleet positiivista palautetta Helsingin Konservatorion musiikkileikkikouluopetuksesta ja se oli saanut heidät hakeutumaan sinne. Yleisesti musiikkileikkikoulun markkinointi tapahtuukin suusta suuhun -menetelmällä eli musiikkileikkikoululaisten vanhemmat kertovat tuttavilleen ja ystävilleen musiikkileikkikoulutoiminnasta. Myös nettisivut ja ilmoitustaulut toimivat hyvinä mainospaikkoina Konservatorion musiikkileikkikoululle. Muuta mainontaa ei juurikaan tarvita, sillä talosta löytyy muutakin lasten opetusta. Näin lasten vanhemmat ovat paljon talossa ja ilmoitukset tavoittavat heidät.

Seuraavaksi olemme koonneet haastatteluista esille tulleita asioita ja vanhempien vastauksia siitä, mikä sai haastateltaviemme perheet lähtemään musiikkileikkikouluun ja millainen kosketus heillä oli ennestään musiikkiin.

Vanhempien oma, aktiivinen musiikkiharrastus tai työ musiikin parissa oli saanut osan haastateltaviemme perheistä innostumaan musiikkileikkikoulutoiminnasta. Näille perheille musiikki kuuluu perheeseen luonnollisena osana elämää. Musiikkileikkikoulun avulla vanhemmat haluavat antaa lapsilleen mahdollisuuden harrastaa musiikkia ja kokea musiikin tuomaa iloa monipuolisesti. Muun muassa näin haastateltavamme perustelivat lastensa musiikkiharrastusta ja kertoivat syitä tähän innostukseen:

Olen itse harrastanut musiikkia lapsesta asti (en ole itse käynyt muskarissa, mutta olen kuullut ja ajattelin, että on hyvä lapsesta asti kehittää näitä taitoja.) Tämä on minun ja lasten yhteinen harrastus. Isä ei harrasta musiikkia, eikä siedä klassista musiikkia. Isä tuo lapset muskariin, joten hän tukee käytännön aktiivisuudellaan.

Mä oon siis ite soittanut pianoa vuosikaudet konservatoriossa isoon I asti aikoinaan. Musiikki on aina kuulunut luonnollisesti meidän perheeseen ja mä oon asunut Hollannissa 10 vuotta ja mä pidin siellä useamman vuoden kaksikielisille lapsille muskariryhmää ite. Se on siis sitäkin kautta tuttua.

Itse olen soittanut pianoa ja laulanut paljon, niin sen takia se tuntui mielekkäältä ja luontevalta tulla muskariin.

Aikaisempaa kokemusta ei seuraavalla haastateltavallamme ollut, mutta vanhempien kiinnostus musiikkiin sai lähtemään musiikkileikkikouluun lasten kanssa. Musiikkileikkikouluharrastuksesta tuli osa monen perheen arkea, kun kiinnostus tätä kohtaan heräsi muiden vanhempien kertomista positiivisista kokemuksista tästä toiminnasta:

Mä olin kuullut monilta äideiltä, että on kiva käydä lapsen kanssa muskarissa ja sitten kuulin kaikkia kivoja lauluja ja leikkejä.

Eräällä haastateltavallamme vanhemmalla ei itsellään ole ollut lapsena minkäänlaista kosketusta musiikkiin, eikä mahdollisuutta harrastaa sitä. Heidän lapsuuden kotona musiikilla ei oikein ollut minkäänlaista merkitystä. Nyt hän toi omat lapsensa musiikkileikkikouluun siitä ilosta, että nyt omilla lapsilla oli mahdollisuus kokea musiikkia lapsesta asti. Tällä hän varmistaa, ettei musiikin puuttumisesta lapsuudessa tulisi myöhemmin mitään harmillisia seuraamuksia. Näin hän kertoi ajatuksiaan musiikkileikkikoulun aloituksesta:

Se oli mulle sellanen hirvee ongelma. Niin se musiikin puuttuma, ja sit mä aattelin, että mä haluaisin että mun lapsille ei tulis sellasta. ..se oli sit iha ensimmäinen mihin lähti. Se oli tosi kivaa ja se oli sit ittelle niinku huomasin vuosien saatossa, niin korvaavaa kokemusta, et mä olin hirveen onnellinen itse siellä. Hah..laulaessani siellä niitä, että niin ku jee. Et se oli niin itselleki paljon...

Musiikki tuottaa iloa ja sen avulla voidaan kuvata tunteita. Musiikkileikkikoulu voi olla myös yksi tärkeimmistä sosiaalisista kontakteista niin lapselle kuin perheellekin. Musiikkileikkikoulussa on mahdollisuus tavata samanikäisiä ja samassa elämän tilanteessa olevia lapsiperheitä. Varsinkin lapsille, jotka eivät ole päivähoitossa kodin ulkopuolella, on musiikkileikkikoulu hyvä kanava sosiaalisten suhteiden luomiselle. Osa haastateltavistamme perusteli musiikkiharrastuksen aloitusta kokonaisvaltaisesti lapsen kehitystä ja oppimista tukevana asiana. Vanhemmat myös näkivät, että musiikkileikkikoulun jälkeen lapsen on helppo jatkaa musiikkiharrastusta niin halutessaan. Näin vanhemmat kertoivat mietteitään musiikkileikkikoulun aloituksesta:

Mutta lähinnä se kiinnostus siitä nyt, kun musiikki kuitenkin sitten tiettävästi ja tutkitusti tukee ihmisen niin kuin oppimista ja muutenkin monen osa-alueen kehitystä. Niin ja ihan niin kuin viihteeksikin mut että kyllähän se tukee myös kaikkee muuta, yleensä musiikki niin ku kielellistä kehitystä ja joskus on ollu jotain tutkimusta matemaattiseen lahjakkuuteen liittyen. Vaikkei näistä meidän lapsista tarvitse mitään ihmelapsia tai mitään neroja, mut just se että sillä tavalla....ja sit tietenkä vielä se, että ne on kotihoitossa niin tää on sit sellanen viriketoiminta.

Muskari on myös sivistyksen ja kehityksen tukena. Tästä on lapsen hyvä jatkaa.

Me oltiin sitä mieltä et on hyvä kehittää musiikillisia taitoja alusta asti ja onhan tää sivistyksen ja kehityksen tukena. Ja kun voitiin ensin aloittaa yhteisenä harrastuksena ja sitten lapsen on helppo jatkaa...

3.3 Perheiden musiikkitaustasta

Esteenä musiikkileikkikouluun tulemiselle ei saisi olla se, tuntevatko vanhemmat itse olevansa musikaalisia vai eivät tai mikä on heidän sukunsa musiikkitausta. Kerromme hieman vanhempien musiikkitaustasta vanhempien vastauksien pohjalta:

No ei ehkä varsinaisesti, että me on harrastettu. Mun mies on kuunnellu aika paljon musiikkia ja sit se myöskin laulaa tosi tosi hyvin, mutta mä en tiedä sitten - on kotona tuettu, mutta ei oo sitten tullut mitään soittoharrastusta. Ei ehkä oo tuettu, koska niillä ei kukaan soita sillä puolella. Mut mun puolella se oli sitten kai rahasta kiinni, että ei sit alettu soittaa, että ois hankittu piano tai jotain..mut me kyl ollaan laulettu aika paljon ja mä oon kyllä laulanut kuorossa.

Mun suvussa isällä on ollu ihan sellasia kuulusia taiteilijoita sen suvussa ja äidin puolelta kaikilla mummun sisaruksilla oli niin, että ne soitti eri instrumentteja. En yhtään tiä, miten se opeteltiin ennen, kun ei ne missään kouluissa käyny, mutta silti ne soitti kaikki..musta tuntuu, et se periytyy jotenki sieltä, mut kai kaikki lapset ainakin jollain tapaa nauttii musiikista.

Suurin musiikkileikkikouluun innoittaja on siis vanhempien oma kiinnostus musiikkiin ja heidän kuulemansa positiiviset kokemukset musiikkileikkikoulua käyneiltä. Yksi musiikkileikkikoulun suurimmista mainontakeinoista onkin suusta suuhun - menetelmä ja valtaosa vanhemmista kiinnostuu musiikkileikkikoulusta tätä kautta. Tämän vuoksi onkin ensiarvoisen tärkeää, että opettajat ovat ammattitaitoisia ja toiminta monipuolista sekä mukaansa tempaavaa. Musiikkileikkikoulunopettajat tekevät markkinointia myös omalta osaltaan jakamalla tietoa vanhemmille.

3.4 Harrastetaanko kotona musiikkia ja kuinka se näkyy?

Kun vertaamme nykypäivää ja aikaa muutama sukupolvi taaksepäin, näemme, että ennen musiikki kuului perheiden arkeen ja juhlaan luonnollisena osana. Monet sukupolvet asuivat saman katon alla, ja näin laulu- ja leikki-perinne

siirtyi sukupolvelta toiselle kuin huomaamatta. Tänä päivänä musiikin tulva on valtava ja se on monestikin käytössä eri tavalla kuin ennen.

Nykypäivän kiire ja arki syövät aikaa myös yhdessä musisoinnilta. Musiikkileikkikoulu voi olla monelle ainoa kosketus musiikkiin. Seuraavassa otteita siitä, mitä haastateltavat kertoivat perheen musiikin kuuntelusta ja sen käytöstä.

Musiikin kuunteleminen oli yleisin tapa olla musiikkiin kosketuksissa ja "harrastaa" sitä perheen kesken. Näin vanhemmat kertoivat perheidensä musiikin kuuntelusta:

Nykymusiikkia ja poppia, klassista ja nyt poika kuuntelee Dingoa. Lasten musiikkia ei niinkään kuunnella, jonkin verran kuitenkin. Faaraon kissa ja muita perinteisiä...

..sitten niillä on oma cd-soitin, jossa on kaikenlaista lastenmusiikkista Lordiin, että kyllä ne kuuntelee ihan laidasta laitaan ja niiden isä kuuntelee ainoastaan rockia. Loppujen lopuksi klassinen tulee enemmänkin kodin ulkopuolelta.

Musiikkileikkikoulu on monelle perheelle ainut keino nauttia musiikin tuomasta ilosta. Musiikkileikkikoulu on tuonut musiikkia monipuolisemmin perheiden arkeen. Aikaisemmin radio oli ollut lähes ainut väylä, mikä oli tuonut musiikin ilon monelle perheelle, muuten musiikkia ei kotona juurikaan harrastettu.

Tässä vanhempien kommentteja asiasta:

Nyt musiikkileikkikoulun myötä on alettu laulamaan lasten kanssa jonkin verran, muuten ei kyllä.

Joo no mä haluaisin pianon meille, mutta tää on nyt ollut meidän musiikkiharrastus täysin nyt muskarin varassa....mitä nyt isä laulaa juomalauluja.

Perheissä, joissa vanhemmat itse harrastavat musiikkia aktiivisesti tai tekivät sitä työkseen, musisoitiin enemmän yhdessä. Lauletaan ja soitetaan yhdessä, myös tanssiminen ja aktiivinen kuuntelu ovat osa perheiden arkea. Näissä perheissä musiikki on läsnä koko ajan. Muutamissa perheissä vanhemmat ja lapset musisoivat yhdessä. Näin äidit kertoivat heidän perheidensä yhteisistä musiikkihetkistä:

Mä soitan pianoa ja sit me lauletaan yhdessä.

Joikua ja kansanmusiikkia soitetaan meillä hirveesti, sillä se on ihan mun työni. Mä teen sitä musiikkia itsekkin; rummutan ja laulua ja semmoista eli se on aika vahvasi esillä meillä kotona.

Joskus me tanssitaan yhdessä, jos kuunnellaan jotain musiikkia.

Toisissa perheissä ainoastaan lapset musisoivat keskenään. Näin yksi haastateltavistamme kertoi lastensa musisoinnista:

Tää 6-vuotias laulattaa ja leikittää noita pienempiä koko ajan ja sitten se soittaa viulua.

Joissain perheissä viedään lapsia lastenkonsertteihin ja jopa oopperaankin.

Tässä vanhempien kertomuksia heidän perheidensä konserttikäynneistä:

Tyttö on siinä kaksituhatta syntyneiden Radion Sinfonia Orkesterin lastenkonserteissa mukana. Niitä käydään sitten kuuntelemassa ja sitten hän tietenkään sen viulun kautta esiintyy aika usein ja sitten pienemmätkin on aina kuuntelemassa näitä musiikkiopiston konsertteja, missä on muitakin soittamassa ja sitten oopperassa on kaikki olleet ja kyllä mä niitä vähän jokapaikkaan raahaan mukaan, mihin mun mielestä lapsia voi viedä.

..ennen kaikkea itse asiassa varmaankin tuon 3-vuotiaan myötä niin on tuollaisia lastenteatteria ja musiikkikonsertteja ja tämmöstä näin...

Pohtiessamme perheiden musiikkiharrastuksia, huomaamme kuinka suuri ja tärkeä rooli musiikkileikkikoululla on nykypäivän perheiden musisoinnin tukemisessa. Radio on monelle perheelle ainoa väline musiikkiin ja laulaminen on monelle vierasta. Perheiden kertomukset musiikin kuuntelesta herättivät meidät ajattelemaan, miten tärkeää on kasvattaa lapsia kuuntelemaan. Opettaa heille myös hiljaisuuden merkitys ja näin myös varoittaa heitä ainaisesta taustahällystä. Vaikka vanhat lasten laulut pitävät pintansa ja niitä kuunnellaan, niin onko kuitenkin niin, että nykypäivän nuoriso- ja lastenmusiikki alkaa olla pian sama asia? Musiikkileikkikoululla on tärkeä tehtävä kannustaa perheitä monipuoliseen musiikin harrastamiseen ja yhdessä musisointiin. Voisimmeko myös omalta osaltamme tuoda erilaisia kulttuuritapahtumia lähemmäksi lapsiperheitä ja mahdollistaa perheiden pienimpienkin osallistuminen niihin? Tämä kannustaisi heitä ehkä vanhempiinkin käymään konserteissa ja ammentamaan niistä iloa ja energiaa elämäänsä.

4 LAPSI MUSIIKIN JA ODOTUSTEN YMPÄRÖIMÄNÄ

4.1 Musiikkileikkikoulu vanhempien näkökulmasta

Halusimme kuulla millaisia odotuksia ja toiveita vanhemmilla oli musiikkileikkikoulua kohtaan. Tässä luvussa tuomme esille vanhempien ajatuksia musiikkileikkikoulutoiminnasta ja tarkastelemme niiden yhteneväisyyksiä musiikkileikkikoulutoiminnalle asetettujen yleisten tehtävien kanssa.

Moni vanhempi halusi musiikkileikkikoulun muodostavan käsityksen, että musiikki on hauskaa ja synnyttävän rakkauden musiikkia kohtaan. Tähän me kaikki pedagogit varmasti pyrimmekin. Musiikin avulla opimme uusia tietoja ja taitoja mukavalla sekä mielenkiintoisella tavalla. Lapset oppivat huomaamatta, leikin ja musiikin kautta. Osaako moni ajatellakaan, mitä kaikkea musiikkileikkikoulu voi antaa? Seuraavassa näemme, mitä kaikkea vanhemmat odottivat musiikkileikkikoulutoiminnalta. Vai osasivatko he odottaakaan kaikkea? Näemme myös, miten he näkivät sen olevan osana lapsen kehitystä. Seuraavassa vanhempien mietteitä, kun kysyimme heidän odotuksiaan siitä, mitä musiikkileikkikoulu antaa lapselle ja perheelle.

Monikaan vanhempi ei ollut osannut odottaa musiikkileikkikoululta paljon, joten kaikkien mielestä musiikkileikkikoulutoiminta on vastannut odotuksia tai jopa ylittänyt ne. Musiikkileikkikoulutoiminta on ollut odotettua positiivisempi kokonaisuus. Moni vanhempi halusi tarjota lapselleen niitä virikkeitä, joita he eivät kotoa tai muualta saisi. Tässä yhden vanhemman perustelu tälle:

Sitä musiikin iloa; musiikin ja rytmin ja äänen ja kaiken sen iloa. Kokeilua ryhmässä musiikin tekemisestä.

Vanhempien suurimpia odotuksia olivat rakkauden herättäminen musiikkia kohtaan ja, että se mahdollisesti jatkuisi harrastuksena sekä elämää rikastuttavana asiana läpi elämän. Näin vanhemmat kuvasivat odotuksiaan tästä:

Paljon on antanut, mutta että se johdattais jotenki noihin soittimiinki, että sitte jossain vaiheessa hän voisi itsekin innostua jostakin. Niin että täältä saisi sitä virikettä mitä hän ei meiltä kotoa saa. Se on ehkä se tärkein.

Olen ajatellut tämän pitempänä projektina niin, että tää muskari johdattais siihen. Saa sitten nähdä kiinnostuuko lapsi vai ei.

Haastatteluissamme kävi myös ilmi, kuinka positiivisena vanhemmat kokivat lastensa hyvän käytöksen ja siitä saadun myönteisen palautteen varhaisiän musiikinopettajalta. Hyvä käytös oli siis yksi hyvin monesti esille tullut asia vanhempien vastauksissa. He siis odottivat musiikkileikkikoulun edistävän lapsen hyvää käytöstä. Muun muassa näin eräs haastateltavamme kertoi tästä:

Se on ollu meille positiivinen kokemus just siksi kun meidän lapset on sopeutuneet siihen niin hyvin ja se on sopinut niille. Se oli mulleki vanhempana kauheen kiva ku ne osaa käyttäytyä niin hienosti. Koska tulee paljon hetkiä millon voi vaan ajatella et voi itku onks ne mun lapsia..Niin me ollaan ainakin niitä mukavia kokemuksia saatu tästä.

Vanhempien odotukset siitä, mitä musiikkileikkikoulutoiminta antaa lapsille sekä perheille olivat melko yhteneväiset yleisiin musiikkikasvatuksen tehtäviin ja tavoitteisiin. Musiikkileikkikoulu on siis onnistunut antamaan oikean kuvan siitä, mihin toiminnalla pyritään. On helpotus huomata, kuinka usein vanhempien puheissa korostui musiikin tuoma ilo. Tämä kertoo varmasti siitakin, että vanhemmilla on realistinen suhtautuminen lastensa harrastuksiin. Vanhempien vastauksista heräsi ajatus, että meidän varhaisiän musiikinopettajien on syytä panostaa soitinesittelyihin. Yhä useammassa perheessä odotetaan, että lapset saavat tutustua erilaisiin soittimiin ja tätä kautta kertoa halunsa musiikkiharrastuksen jatkumiselle.

4.2 Vanhempien odotukset musiikkileikkikoulun merkityksestä lapsen kehityksessä.

Tutkimusryhmämme jakautui kahtia, kun kysyimme musiikkileikkikoulun merkityksestä lapsen kehityksessä. Toiset sanoivat sen vaikuttavan ainoastaan vain musiikkielämään, kun taas toiset näkivät sen vaikuttavan laajemmin elämän eri osa-alueisiin; taitoihin, tietoihin, käyttäytymiseen yms. Raporttimme toisessa luvussa esille tulleet yleisen kehityksen osa-alueet (kognitiivinen, sosioemotionaalinen ja psykomotorinen) tulivat selvästi esille

myös vanhempien vastauksista. Tässä lista asioista, jotka tulivat esille vanhempien kertoessa odotuksistaan musiikkileikkikoulua kohtaan lapsen kehityksen tukijana:

- musiikillisen korvan kehittyminen
- rytmitaju
- liikkuminen
- kehon hallinta ja hienomotoriikka.
- sosiaaliset taidot
- pitkäjänteisyys, keskittyminen
- tarkkaavaisuus
- vuoron odottaminen

Kuten edellä olevasta listasta huomaamme, näki moni haastateltavistamme musiikkileikkikoulun tukevan lapsen kehitystä monipuolisesti. Näin vanhemmat kertoivat näkemyksiään musiikkileikkikoulun ja lapsen kehityksen yhteydestä:

..me ollaan ajateltu, että tää vois tukee kehitystä monipuolisesti...

..sivistyksen ja kehityksen tukena...

Moni vanhemmista näki musiikin vaikuttavan myös keskittymiskykyyn ja auttavan tarkkavaisuudessa. Näin eräs äiti kertoi tästä:

Luulen, että se auttaa jo nyt keskittymisessä, ku meidänki tyttö saattaa pitkään touhuta jotain niin ettei siihen saa oikein mitään kontaktiakaan. Ja koska se hyräilee tai lauleskelee koko ajan touhutessaan. Se tulee niin luontevasti...

Musiikin kautta lapset ilmaisevat itseään luontevasti, heidän on helppo eläytyä lauluihin ja leikkeihin tai tuoda tunteitaan esille vaikka jonkin instrumentin avulla. Musiikki on yksi väylä tunteiden ja sisimmän ilmaisuun. Täytyy kuitenkin muistaa, että tunteet voivat tulla esille ilman musiikkiakin. Näin yksi haastateltavamme pohti kuinka musiikki ja tunteet ovat yhteydessä toisiinsa:

Eräs tuttu äiti sano että sen mielestä on hyvä, että pojilla on musiikkiharrastus, koska pojat ei niin puhu tunteistaan, et sit soittaminen on hyvä tapa käsitellä tunteita. Sitä mä sit aattelin, et ku mulla toi toinen on poika niin se tukis sitä tunne-elämää tavallaan ja sit ku on hyvä harrastus niin se voi sit myöhemmässäkin vaiheessa pelastaa monelta pahalta.

Toiset vanhemmista selvästikin näkivät musiikkileikkikoulun vaikuttavan ainoastaan lapsen musiikilliseen kehitykseen, kun taas toiset katsoivat musiikkileikkikoulun olevan kokonaisvaltaisemmin lapsen kehityksen tukena. Jäimmekin miettimään oliko raja todellisuudessa näin selvä vai eivätkö vanhemmat vain tuoneet kaikkia asioita esille haastattelutilanteessa. Kokonaisuudessaan heidän mielteensä olivat hyvin monipuolisia ja avarakatseisia musiikkileikkikoulun vaikutuksista lapsen kehitykseen. Eri perheet painottivat selvästi eri asioita. Meidän täytyykin ottaa varhaisiän musiikinopettajina huomioon, että teemme tunnista monipuolisen käyttämällä kaikkia työtapoja. Tämä muistuttaa meitä varhaisiänmusiikinopettajia työtapojen tärkeydestä ja kannustaa tekemään tunneista sisältörikkaita, mutta selkeitä.

4.3 Musiikista koko elämän mittainen harrastus

Monet vanhemmista toivovat, että heidän lapsensa jatkavat musiikkia harrastuksena läpi elämän. Työssämme kävi ilmi, että useampi vanhempi toivoi lapsensa jatkavan musiikkiharrastusta jonkin soittimen kanssa, mutta ammattimuusikkoa ei kukaan lapsestaan vielä osannut haaveilla. Pääasia kuitenkin oli, että musiikki antaisi mielihyvää ja voimaa tulevaisuudessakin. Se, jatkuuko musiikkiharrastus isompana jonkin instrumentin soittamisena, on lasten omasta halusta ja innostuksesta kiinni. Etupäässä vanhemmat halusivat, että musiikkileikkikoulu loisi pohjan hyvälle musiikkisuhteelle, oli se sitten kuuntelua, konserteissa käymistä tai mitä muuta tahansa. Näin vanhemmat kertoivat ajatuksiaan tästä:

Jos heillä on halu ja taito niin toki sitten olisi hienoa, jos he jatkavat ammattiin.

Toivon heidän musiikin kautta rentoutuvan ja ottavan sen jollain tapaa osaksi elämää.

Ton ikäselle sen pitää olla hauskaa. Kuitenki siinä on se osa, et siellä harjotellaan sitä keskittymistäki. Tää antaa paljon ja mä en ikinä tule katumaan vaikka hän ei ikinä mitään soittaakaan tulevaisuudessa.

Jos hällä on lahjoja, niin kyllä tää ainaki hirveen hyvä harrastus olisi.

Toivottavasti ne jatkaa musiikkiharrastusta, mut ei niitten oo pakko jatkaa ammattimuusikoksi. Mut jos heillä on taito ja kiinnostus ja halu niin totta kai se sitten olisi suotavaa jatkaa ammattiin.

Mun mielestä on ihan täysin järjetöntä ajatella kuusi vuotiaan ammattia, mutta jos hän haluaa niin totta kai. Mut se on niin marginaali ryhmä joka sen loppujen lopuksi valitsee. Mun mielestä siihen suuntaan ei missään nimessä tulisi ainakaan painostaa. Se on sen verran rankka tie.

Kysymyksellä "onko toivomuksena, että lapsesi jatkaa musiikkiharrastusta tai valitsisi sen jopa ammatikseen?", halusimme kartoittaa vanhempien ajatuksia musiikkiharrastuksesta ja musiikista ammattina. Meidän opettajien vastuulla on tehdä musiikista mieluinen ja positiivinen kokemus. Iloksemme huomasimme, että vanhemmat ajattelivat hyvin realistisesti lastensa musiikkiharrastuksen jatkumisesta. Lasten on saatava olla lapsia; leikkiä ja iloita musisoinnista, vailla turhia paineita. Kun musiikista saa hyvän olon heti alun alkaen, on siitä hyvä jatkaa, mikäli se tuntuu omalta. Nykymaailmassa, kovien paineiden ja kiireiden keskellä on taideharrastus hyvä vastapaino tälle kaikelle. Taiteista ja musiikista voi ammentaa voimaa ja henkistä pääomaa läpi elämän. Kun musiikki on lapsesta asti läsnä, on se varmasti myöhemminkin luonnollinen osa elämää.

5 MUSIIKKI LAPSEN ARJESSA

5.1 Miten musiikkileikkikoulussa käynti näkyy lapsen leikeissä kotona?

Jossain perheissä musiikkileikki on avointa ja päivittäistä, toisissa perheissä taas vanhempien läsnä ollessa ei laulu- tai roolileikkejä niinkään leikitty, mutta sisarusten kanssa yhdessä kyllä. Moni vanhempi kertoi, että toisinaan, kun joku aikuinen sattui yllättämään, leikki keskeytyi ja jatkui vasta, kun lapset olivat taas keskenään. Tämä paljastui, kun eräs äiti tuli haastatteluun perheen vanhimman pojan kanssa. Äiti kertoi, ettei tytär pidä muskaria kotona, vaan ainoastaan laulelee ja tanssii. Isoveli keskeytti äidin ja sanoi:

No leikkiipäs niin, että ottaa aivoon. Se leikkii illalla kun...niin teiltä salaa...

Eräs äiti oli pannut merkille, että isompi sisar on opettajana pienimmille:

...ja kyllä ne sitten leikittää toisiaan, kun toi meidän kuusi-vuotias on tollanen opettajatyyppi. Se opettaa ja pienemmät tottelee. Näin ne leikkii muskaria ja se on kyllä voi sanoa päivittäin läsnä jossain muodossa.

Roolileikin voidaan katsoa olevan varhaislapsuuden tärkein leikin muoto. Näissä leikeissä lapset jäljittelevät tiettyjä henkilöitä tai oikeammin tietyn roolin haltijoita. Lapset eläytyvät malleihinsa, joita he esittävät leikkien. Roolileikki antaa lapselle mahdollisuuden harjoitella ja vahvistaa sukupuoliroolien tyypillisiä piirteitä, tyttöillä hoivaamista, pojilla taas urhoollista taistelua. Eräs 3-vuotias tyttö leikki innokkaasti muskaria kotona äitinsä kanssa. Tästäkin huomaamme, kuinka yksilöllistä leikkiminen on. Ja kuinka ikä, sekä sisarukset vaikuttavat leikkimiseen:

Näky joo ja nyt ennen kaikkea, kun hän alkoi käydä yksin muskarissa, niin nyt on alkanu näkymään, et kotona hän vetää sellasta, mitä hän on oppinu. Mun pitää olla oppilas ja hän sanoo "Minä olen opettaja. Mihin taputetaan?"...ja sitten tavataan nimeä tai lauletaan, että kyllä selkeesti ne on täältä tullu.

Myös monessa muussa perheessä leikittiin opettajaoppilasleikkejä. Etenkin vanhemmat sisarukset olivat opettajina pienemmille. Tämä tuli esille muun muassa näin:

Hän laulaa nyt tälle ihan pienelle ja yrittää sitä leikkeihin, sitä mä oonki nauranu, että tarviiks tätä tuoda olleenkaan muskariin, ku muskari on jo kotona.

Musiikkileikkikoulunopettaja on monelle lapselle ehkä ensimmäinen vieras perheen ulkopuolinen auktoriteetti. Monikaan vanhempi ei nähnyt, että juuri musiikkileikkikoulun opettajasta olisi tullut lapselle kovin tärkeää tai läheistä. Syynä siihen kaikki mainitsivat tunnit kerran viikossa ja lähes vuosittain vaihtuvat opettajat.

Edellisen kysymyksen yhteydessä kysyimme vanhemmilta myös seuraavaa: Saako musiikkileikkikoulusta oikeita malleja tulevaan elämään? Millainen roolimalli uskot varhaisiän musiikinopettajan olevan lapselle?

Tyttöjen kerrottiin ihannoivan ääneen opettajaa ja kertovan toisinaan siitä, miten heidän opettajansa toimii eri tilanteissa. Tällaisia asioita vanhemmat olivat panneet merkille:

... taitaa olla aikamoinen malli, ku hän haluaa olla aina opettaja. Mä tykkään, et opettajan pitää olla sellasessa roolissa siellä, että sitä kuunnellaan ja ihaillaan. Nyt taitaa olla ihan kohillaan...

...ja nyt mä huomaan, et noi tytöt on alkanu puhuu, et "Ope teki niin ja näin". Isompi jo ilmotti, et hänestä tulee muskariope isona.

Eroa oli havaittavissa tyttöjen ja poikien välillä. Tytöt vaihtoivat vaatteita ja lauloivat, leikkivät ja touhusivat musiikin kanssa enemmän. Pojat eivät niinkään. Tytöt samaistuvat helpommin opettajaansa ja ihailevat tätä roolimallina. Näin eräs äiti kertoi lapsensa puheista:

Opella on niin ihanat hiukset ja se on niin ihana ja se soittaa niin ihanasti huilua.

Varhaisiänmusiikinopettajan nähtiin antavan tulevaan elämään monenlaisia malleja. Muun muassa rauhallisuuden ja huumorin yhdistäminen sekä tilanteiden hallinta olivat asioita, joista musiikkileikkikoulun opettajan nähtiin olevan esimerkkinä. Näin vanhemmat kuvailivat opettajaa:

Loistava, kun opettajalla on varaa joustaa suunnitelmasta lasten mielialan ja päivän mukaan. Ku se ottaa niin tasapuolisesti huomioon kaikki ja on niin lämmin...

Osa vanhemmista näki musiikkileikkikoulun opettajan olevan selkeästi kasvattaja ja omalla opettajuudellaan tukevan vanhempien auktoriteettia. Näin vanhemmat kertoivat näkemyksiään opettajasta roolimallina:

Kyllä se on hyvä malli. Se tukee omalla tavallaan myös vanhempien auktoriteettia.

Kyllä se vaan niin on, että kun opettaja sanoo niin, niin kyllä se sit kans on niin.

Kun välittyi sellanen musiikin se ilo siitä musiikista ja sen tekemisestä ja kaikesta niistä niin se varmaan jää mieleen roolimallina. Se, että musiikin kanssa on hauska työskennellä.

Kun aloimme lukea kirjallisuutta lapsen leikeistä ja leikin kehityksestä, huomasimme musiikkileikkikoulun mahdollisuudet tukea lapsen leikkiä ja sen kehitystä. Musiikkileikkikoulu tuo virikkeitä lapsen leikkeihin ja antaa paljon erilaisia lauluja, loruja, tansseja, kaikkea, mitä lapsen on mahdollista käyttää leikeissään. Vanhempien kertomusten mukaan musiikkileikkikoulussa käytetyt laulut, tanssit, liikunnat, leikit ja muut ovat nähtävissä kotona. Niin kuin vanhempien kommentteistakin jo nähtiin, lapset leikkivät paljon myös keskenään ja vanhemmilta salaa. Näin ollen, jos olisimme kysyneet lapsilta itseltään tai heidän isommilta sisaruksiltaan, vastaukset olisivat olleet varmasti erilaiset. Olisimmeko silloin saaneet enemmän tietoa musiikkileikkikoulun vaikutuksesta lapsen leikkeihin? Roolimallilla on suuri merkitys. Varhaisiän musiikinopettaja, muiden kasvattajien ohella, on useasti vahva roolimalli lapselle, kuten kävi ilmi haastatteluissammekin. Lapset matkivat ja jäljittelevät opettajaansa. Opettaja voi olla myös ihailun kohteena, joten meidän aikuisten tulisi olla esimerkkinä ja käyttäytyä sen mukaisesti.

Johtopäätöksenä vastauksista voidaan sanoa, että musiikkileikkikoulussa tulisi rohkeasti ja enemmissä määrin tukea lapsen mielikuvitusmaailmaa ja harjoittaa luovia leikkejä lasten kanssa. Media syöttää niin valtavasti valmista musiikkia ja ylipäänsä lasten kulttuuria, joten on hyvä, että jossain lapset saavat ihan alusta asti itse käyttää mielikuvitustaan ja nauttia sen tuomasta ilosta. Täytyy muistaa, että luovaa ja vapaata toimintaa voi olla myös turvallisissa puitteissa ja sääntöjen sisällä. Luovaleikki ja improvisaatio ei todellakaan saa tarkoittaa rajatonta ja vallatonta menoa. Lasten on saatava olla lapsia koko lapsuutensa, aikuisten maailmaan he ehtivät myöhemminkin. Tukeeko tämän päivän opetus enää luovuutta, vai syötetäänkö kaikki lähes valmiina? Onko pikaruokakulttuuri tulossa jo musiikkimaailmaankin?

5.2 Tulevatko musiikkileikkikouluasiat lapsen puheissa esille?

Moni vanhempi näki, että musiikkileikkikouluasiat eivät suoranaisesti puheissa tulleet esille. Kysymyksiin kyllä yleensä vastataan ja niistä keskustellaan, mutta harvemmin lapsen aloitteesta. Kovin vuolaasti ei juttuja musiikkileikkikoulutunneilta kotona tule esille, mutta aina silloin tällöin jostain asia yhteydestä lapsi alkaa itsekin kertomaan musiikkileikkikoulun tapahtumista; "kun opettaja teki sitä tai tätä...". Toisaalta kaverit tulevat lapsen puheissa esille, esimerkiksi jos joku oli ollut sairaana, tai mikäli tunnilla oli ollut jotain erikoista, esimerkiksi järjestyshäiriöitä. Muutamille, varsinkin vanhemmille lapsille musiikkileikkikoulu on heidän oma juttunsa, jota he eivät halua jakaa vanhempien kanssa kotona, ainakaan oma-aloitteisesti. Se ei varmastikaan tarkoita, etteivät he pitäisi harrastuksestaan. Musiikkileikkikoulu on siis askel itsenäistymiseen toisten lasten kohdalla. Tässä vanhempien mietteitä asiasta:

Ei kyllä muistele muskariasioita yleensä, mutta joskus jos jotain erilaista niin tulee juttuja oma-aloitteisesti. Kyllä se vastaa kysymyksiin, jos kysyy, mutta ehkä siitä on tulossa jo hänen oma juttu, että on niin iso tyttö, ettei äidille kuulu...

Ei nyt niin kauheesti puhuta, mut tietenki niistä kavereista puhutaan, mut ei juuri muuta kyl tuu esille...

Monessa perheessä odotetaan musiikkileikkikoulupäivää innolla ja yleisesti ottaen tunneille on kiva tulla, mutta monissa perheissä tunnin ajankohta vaikuttaa motivaatioon ja innostukseen. Monet haastateltavamme moittivat myöhäisiä iltaryhmä aikoja, kuten seuraavista vastauksista käy ilmi:

Joo kyllä ne odottaa sitä kovasti ja silleen, mut yleensä tää aika on semmonen, et ne on aika väsyneitä ja monesti matkalla ne sanoo "mä en jaksa tulla, mä en jaksa tulla". Mutta sit, ku ne on täällä niin ne on ihan innossaan.

Kun ne tarhan jälkeen oottaa, et pääsevät kotiin, niin usein on vanhempana sellanen olo, et onko tässä mitään järkee..mut ne kyllä on muskarista tosi innoissaan..illalla vaan iha puhki.

Yksi äiti huomautti myös aikaisista aamuista:

Joskus aamulähtö on vähä vaikeeta, ku ne ei oo tottunu nousemaan tarhaan ja sit ku on tota matkaaki..mut kyllä ne sit sitä aina odottaa ja sit lasketaan, et montako yötä muskariin.

Pääasiassa kuitenkin musiikkileikkikouluun on kiva tulla ja monessa kodissa lasketaankin, kuinka monta yötä musiikkileikkikouluun. Muun muassa tällaisia vastauksia saimme vanhemmilta:

Vaikka aikakäsitykset onki vielä pienemmillä hakusessa, niin kyllä ne siltä kysyy, et mennäänkö tänään muskariin.

Ihan kiva sillä työllä siellä muskarissa on ollu, vaikka se siellä aina mököttääkin, mutta kyllä se sitten kotona näkyy, että se tykkää...

Mun mielestä molemmat tykkää hirveesti, mutta silloin, ku me pojan kanssa aloitettiin, mä ajattelin, että se on niin ku tosi kivaa. Hän tykkäs niin paljon, mut nyt huomaa, et se persoonallisuus ero on, että tyttö ehkä vielä ilmentää niitä tunteita erilailla, jotenki paljon voimakkaammin... Yhessä vaiheessa se oli aivan haltioissaan, ku tultiin tänne. Heti ku ope alotti laulun, niin heti se alotti laulamaan sitä ja aivan hihku innostuksesta...

Opettajinakin olemme huomanneet, että myöhäiset iltaryhmät ovat keskimäärin levottomampia kuin aikaisemmat päiväryhmät. Lapsilla on takana pitkä päivä hoitopaikassa ja vielä tulisi jaksaa keskittyä musiikkileikkikoulussa. Selvästikin suurin osa lapsista pitää musiikkiharrastuksestaan, vaikka lähteminen kesken leikkien, hoitopäivän jälkeen tuntuu lapsista vaikealta ja vanhemmista toisinaan jopa turhauttavalta. Eikö musiikkileikkikoulutunteja voisi integroida päiväkotitoimintaan? Näin on jo joissain paikoissa tehty ja käytäntö on todettu hyväksi. Tällä tavoin lapsille jäisi aikaa olla perheen kanssa iltaisin. Lisäksi tämä järjestely mahdollistaisi ehkä jonkin muunkin harrastuksen lapselle niin, ettei arki kävisi liian raskaaksi.

5.3 Musisointia kotona

5.3.1 Onko musiikkileikkikoulu innostanut lasta kotona musisoimiseen?

Halusimme selvittää, musisoiko lapsi kotona. Onko musiikkileikkikoulu tuonut perheen arkeen enemmän musiikkia tai muuttanut sitä jotenkin? Jos, niin miten ja millä tavoin? Vanhempien mielestä musiikkileikkikoulu on lisännyt lapsen musisointia kotona, vaikka moni uskoi myös päivähoidon vaikuttavan jossain määrin. Pääpaino nähtiin kuitenkin musiikkileikkikoulussa käynnillä.

Yhdessä musisointi on lapselle erittäin mieluisa ja tärkeä hetki. Näin vanhemmat vastasivat kysymyksiimme tästä:

Mun pikkuveli soittaa pianoa ja monesti noi lapset istuu sen sylissä ja muka soittaa siinä mukana. Siinä ne on ollu ihan pienestä vauvasta asti.

..sitten niillä on sellanen hervoton kori, mikä on täynnä instrumentteja ja niillä on kavereiden kanssa tai keskenään orkesteri.

Moni vanhempi näki musiikkileikkikoulun kasvattavan rohkeutta ja reippautta sekä uskallusta esittää opittuja ja itse sepustettuja lauluja. Näin eräs äiti kuvaili lastensa kotikonsertteja:

Tietenki mun vanhemmat ovat aivan niin ku haltioissaan kaikesta mitä ne esittää. Kun aina esittää kaikki lorut ja laulut ja leikit ja muut niin ne saa siitä aina paljon gloriaa.

Musiikkileikkikoulu on herättänyt lapsissa ja synnyttänyt vanhemmissa pienen rakentajan, sillä monessa perheessä väsätään soittimia milloin mistäkin materiaalista ja esineistä. Näin vanhemmat kertoivat soitinten rakentelusta:

Jossain vaiheessa me yritettiin, kun siinä on niin ihana ääni niissä rytmikapuloissa, niin tehdä sellaset mut eihän me saatu niin kilahtavaa ääntä..sit nyt mä oon antanu niille sellasia vanhoja lääkepurkkeja ja muita ja täyttäny niitä kivillä ja makaroneilla ja ties millä.

Nytki, ku me oltiin mökillä hakkaamassahalkoja, hän soitti risuilla muskarilauluja ja kapuloita ja rummutti puita laulun tahtiin.

..ne tekee soittimia kaikesta...

Lapselle liikunta on luonnollisin tapa olla ja toimia. Musiikin kuuleminen houkuttaa lasta liikkumaan. Musiikki vapauttaa liikkeen. Tämän huomaa myös vanhempien vastauksista:

..ja aina ku jotain musiikkia kuuluu, niin tosi monesti kyllä aina ne alkaa hytkyä ja tanssia ja iha ku sen musiikin mukaan...

Musiikki saa liikkeelle myös vanhemman. Näin kertoi meidän haastateltavamme:

Aina ku me aletaan siivoamaan, niin laitetaan soimaan siivousrokkia, vaikkei meillä muuten aina soi taustamusiikki... ,mut jotenki se saa niin ku liikkeelle.

Ku mä siivoon niin laitan Abban kovalle, niin kaikki tapahtuu reippaamin.

Kuten jotkut viisaat ovat todenneet; lasta voi kyllä istuttaa liikaa, mutta ei liikuttaa liikaa. Liikkeen kautta lapsi voi oppia hyväksymään oman kehonsa ja itsensä, sekä tuntemaan rajansa. Uuden asian opettelu musiikkikasvatuksessa olisi hyvä lähteä liikkeen kautta, kokemalla. Näin opetusprosessista voidaan tehdä monipuolinen ja kokonaisvaltainen. Positiivista oli huomata, että soittaminen on lisääntynyt kotona musiikkileikkikoulun myötä. Kuten haastatteluistakin kävi ilmi, oli hyvin yleistä, että lapset rakentelivat soittimia ja pitivät soittamisesta. Voi olla, että toisille soittaminen on jopa helpompi tapa musisoida kuin laulaminen. Vaikka on todettu, että tavallisin ja luontaisin tapa ilmaista musiikillisia ajatuksia on laulaminen, olemme kuitenkin kokeneet, että kaikki lapset eivät ota osaa yhdessä laulamiseen. Tämä voi johtua monista syistä, kuten esimerkiksi siitä, ettei lapsen kotona lauleta tai lapsi on liian ujo osallistuakseen laulamiseen musiikkileikkikouluryhmässä. Rytmisoitinten soittaminen ei välttämättä vaadi muistamista ja lapsen on helppo tehdä yhtä liikettä kerrallaan. Sen sijaan laulun oppiminen vaatii hyvin paljon enemmän taitoja ja on melko monimutkainen prosessi.

Rytmisoittimissa on hienoa sekin, että ne saavat koko kehon pitämään sykettä yllä ja kokemaan rytmin. Näin lapset ovat kokonaan mukana musiikissa ja luovat musiikkia itse. Meidän varhaisiän musiikinopettajienkin tulisi rohkaistua käyttämään lasten ideoita musiikin opetuksessa, sillä toiminnot, jotka perustuvat oppilaan omiin ideoihin, ovat erityisen mielekkäitä ja tehokkaita oppimiskokemuksia. On siis tärkeää kannustaa lapsia luovaan toimintaan. Olisi myös hyödyllistä kertoa tästä ja antaa ideoita vanhemmille soitinten rakentamiseen. Myös näin vanhemmat voisivat omalta osaltaan tukea lapsen luovuutta ja innostusta.

5.3.2 Suosikkilauluja ja -leikkejä

Varhaisiän musiikinopettajien tulisi rikastuttaa perheiden laulu- ja leikkikulttuuria, tuoden heidän arkeensa niin perinteisiä kuin uudempiakin lauluja ja loruja leikkeineen. Vanhemmat voivat käyttää musiikkileikkikoulussa opittuja lauluja ja leikkejä ”hyväkseen” arjen asioissa, vaikka heitä ei otettaisikaan osalliseksi leikkeihin. Laulut ja leikit voivat auttaa ja pelastaa pitkästyttävissä tilanteissa ja ”kriisipaikoissa”. Oli ilo huomata, kuinka

musiikkileikkikoulussa käytetyt laulut ja lorut olivat mukana monen perheen arjessa. Näin vanhemmat kertoivat laulujen käytöstä:

Sehän on semmoinen, että joskus sellasella laululla ja musiikilla voidaan päästä sellasista kiperistä tilanteista. Ja kyllähän se niin ku mielialaankin vaikutta siten, että silleen justiin kaikkia keinoja tarvitaan, kun lasten kanssa pulataan, että millä voi niistä harmistuksen aiheista päästä paremmin läpi.

Musiikin ja laulujen kautta voi lapsikin lähestyä vaikeita tilanteita. Näin eräs äiti kertoi tästä:

Mummo oli saattohoidossa sairaalassa ja se oli lapsellekin pelottava ja erikoinenkin tilanne olla ja sit ku se oli jo aika huonon näkönenkin, niin sit me aina laulettiin ja leikittiin, sillai sain lapsetki siihen osallistumaan, ku ei ne spontaanisti tietenkään osaa tuollaisessa tilanteessa kertoo...

Haastatelluissa perheissä lauletaan erilaisia lauluja ja harvassa perheessä lempilauluksi on muodostunut juuri se sama kuin jossain muualla. Joululaulut ovat yksi suurin ryhmä, joka tuli esille vastauksissa, vaikka haastattelut tapahtuivat huhtikuussa. Myös musiikkileikkikoulun erilaiset alku- ja loppulaulut ovat ehdoton suosikki. Tämä kertoo varmasti siitä, että toisto on tärkeää ja mitä useimmin lapsi laulun kuulee, sen varmemmin se on hänen useimmin laulamansa laulu. Osaaminen vaikuttaa siihen, minkä laulun lapsi nimeää lempilaulukseensa. Yksi usein mainittu laulujen ryhmä olivat myös laulut, jotka on helppo liittää arjen toimintoihin. Nämä ovat tulleet käyttöön varsinkin perheryhmistä. Seuraavassa erään vanhemman vastaus, kun kysyimme heidän perheen lauluista ja niiden käytöstä;

Kyllä se laulaa Faaraon kissaa ja Pienen pieni veturia, vaikka Dingo onkin sen suosikki.

Hauskat ja selkeä rytmiset rallatukset ja lorut sekä sanojen tavuttaminen ovat myös lasten suosikkileikkejä. Tästä haastateltavamme kertoivat näin :

Sit ne tavaa esimerkiksi automatkalla jää-te-lö jää-te-lö ja silloin muistaa, et ne on näitä muskari juttuja.

Hän vaan aina istuu niin somasti jalat ristiin ja sitten se alkaa "No niin nyt minä olen opettaja ja mihin taputetaan?" Minä, oppilas voin sanoo, et olkapäille ja sit nimi taputetaan. Se on semmoinen loru, se Kerro kerro ystävä oi...Musta tää on just tosi hyvä, et se halua taputtaa kaikkien nimet ja sit mä hokasasin, et hänhän opetteleeki jo tavaamaan. Ja tosi hyvin jo osaa...ei hän ite tajuu mitä hän tekee, mut rytmittely on tullu tärkeäksi.

Tässä muutamia lauluja, jotka tulivat esille useamman kerran vanhempien puheista:

- Pienen pieni veturi
- Soittorasias
- Faaraon kissa
- Jumalan kämmenellä
- Kerro kerro ystävä oi
- Tuiki tuiki tähtönen
- Kuka saa lorupussiin kurkistaa
- Metrolla mummolaan
- Onko koira kotona

Huomaamme vanhempienkin vastauksista, että ne perinteisimmät ja näin useimmin toistetut laulut jäävät mieleen ja niistä tulee monesti myös lasten lempikappaleita. Osaaminen vaikuttaa vahvasti siihen, minkä lapsi nimeää lempilaulukseen. Tämän huomaa myös siitä, että monesti alkulaulun yhteydessä käytetyt rytmitaputukset olivat monessa perheessä suosittu juttu. Tästä herääkin kysymys: Olisiko hyvä antaa perheille lukukauden päätteeksi vaikka moniste, jossa olisi tunneilla käytettyjä lauluja ja loruja? Vaikka moni opettaja kokee tämän olevan ylimääräistä työtä, näemme me, että tämä kuuluu yhtenä osana meidän työtehtäviimme. Näin jatkamme lauluperinnettä, kun voimme antaa mahdollisimman hyvät eväät myös vanhemmille. Musiikkia tulisi kuitenkin tarjota kansanmusiikista klassiseen, unohtamatta eri kulttuurienkaan musiikkia. Lauluista on paljon apua arkipäivän tilanteissa ja uusiin tilanteisiin valmistautumisessa, kun täytyy selvittää esimerkiksi kriisitilanne tai lapset kaipaavat jotain viihdykettä.

6 MUSIIKKILEIKKIKOULU YHTEISÖLLISYYDEN RAKENTAJANA

6.1 Musiikkileikkikoulun antia perheille

6.1.1 Onko musiikkileikkikoulu tuonut uusia ystäviä lapselle ja perheelle?

Musiikkileikkikoulu tukee sosiaalista kehitystä silloin, kun lapsi leikkii aikuisen tai toisen lapsen seurassa. Leikkiessään lapsi oppii jakamaan tavaroita ja vuorottelemaan, ottamaan huomioon toisten tarpeet ja toivomukset, tällöin hän omaksuu vähitellen ryhmän normit ja saa kokemusta yhteistoiminnasta. (Säilynkangas 1997, 25.)

Musiikki tuo mukanaan niin uusia taitoja kuin ihmisiäkin lapsen ja perheen elämään. Lapset solmivat ystävyysuhteita aivan kuten aikuiset. Lapsistakin huomaa, että toisille on luontevampaa kohdata vieras lapsi kuin toisille. Toiset ovat sosiaalisesti taitavampia kuin toiset. Vähemmän taitavat lapset pyörivät leikkijöiden läheisyydessä, kunnes joku kutsuu heidät mukaan. Siinä vaiheessa, kun joukko lapsia ryhtyy puuhailemaan jotakin, mukaan meneminen ryhmään on helpompaa. Useimmiten lasten ystävyysuhteet tulevat ja menevät. Toisinaan ne kestävät viikon, toisinaan jopa kuukauden, mutta yleensä ne eivät ole niin pitkiä ja syvällisiä kuin aikuisilla. Toki on poikkeuksiakin ja tähän vaikuttaa moni asia. (Einon 1999, 195.) Aikuinen voi olla apuna ohjaamassa lasten sosiaalista kanssakäymistä, luomassa hyvää me-henkeä ryhmään, esimerkiksi erilaisten yhteisten tutustumisleikkien ja toimintojen avulla.

Musiikkileikkikoulu antaa paljon lapselle, mutta myös monelle vanhemmalle se tuo elämään jotain uutta. Sen lisäksi, että vanhempi saa toimia autokuskinä ja nauttia lapsensa musiikkiesityksistä kotona, musiikkiharrastus tarjoaa monelle vanhemmalle kivan "kahvihetken" toisten vanhempien kanssa viikoittain.

Vaikka syvempää ystävyyttä ei haastateltaville vanhemmille musiikkileikkikoulun kautta ollutkaan syntynyt, olivat pienet keskusteluhetket "vertaisten" kanssa mieluinen ja tarpeellinen kokemus. Vuosittainen ryhmän vaihtuminen oli yksi päällimmäinen syy, miksi tiiviimpiä kontakteja perheiden tai vanhempien väleille ei ollut syntynyt. Tässä vanhempien näkemyksiä tästä asiasta:

Lapsille kai jotain, mut ei meille vanhemille, ku isä tuo ne aina tunnille ja se ei oo sosiaalinen.

Ei mitään syvempää suhdetta, ku meilläki toi ryhmä on niin usein vaihtunu, et ei muuta, ku mitä sitte aina vaan täällä muskarissa... kotona ei ollenkaan.

Mukava rytmi arjen suunnitteluun ja kiva kahvihetki muiden äitien kanssa kahvilassa.

Joillakin on ollut mahdollisuus ja onni olla samassa ryhmässä koko musiikkileikkikouluharrastuksen ajan. Tätä kautta vanhemmilla on ollut mahdollisuus seurata lastensa kasvua yhdessä ja näin lapsille on ollut mahdollista luoda tiiviimpiä ystävyyssuhteita musiikkiharrastuksen myötä.

Muun muassa näin vanhemmat kertoivat tästä:

Tää 6-vuotiaiden ryhmä, niin ne on ollu lapsesta asti samassa ryhmässä ja se on musta tosi ihanaa. Ne on ollu niin pienestä saakka, että varmaan kaikille tulee ikävä toisiaan. Niin me varmaan pidetään yhteyttä sen jälkeenki ja vanhemmat kanssa. On ollu ihana seurata iha vauvasta asti niitten kehitystä. Se on varmaan aika harvinaista, vaikka monet meistä asuu tosi pitkällä.

Ihanaa, ku ryhmä on pysyny lähes samana, ku meki ollaan oltu täällä niin monta vuotta. Meillä on aina kahviossa pikkujoulut vanhempien kans.

Lasten välille syntynyttä ystävyyssuhdetta on vaikea vielä sanoa kestääkö se, mut kai se siinä samalla, jos vanhemmat pitää yhteyttä niin selviää.

Moni vanhempi näki, että perheryhmät toivat enemmän sosiaalista yhdessä oloa ja yhteyttä perheiden välille. Perheryhmissä musisoiminen ja yhdessä olo luovat lapselle positiivisen kokemuksen musiikkileikkikoulusta ja siitä on sitten turvallista ja helppoa jatkaa isompien ryhmiin. Jo ennestään tuttu ympäristö ja ilmapiiri helpottavat siirtymistä leikkiryhmiin. Seuraavaksi vanhempien vastauksia todisteeksi tästä:

...ja se vauvamuskari toi paljon sellasta sosiaalistaki, se oli vähä erilainen. Me tultiin aina tuntia ennen muskariin ja jäätiin muskarin jälkeen tänne vauvojen kanssa. Meillä oli tosi tiivis porukka. Kyllä on paljon tuonut...

Mun mielestä mejän tytölle oli toi vauvamuskari tosi positiivinen kokemus. Ku syksyllä alko muskari ja sen piti mennä yksin siihen ryhmään, ei se ollenkaan ujostellu, vaan suoraan juoksi sen opettajan syliin, vaik se ei ees ollu sama ku ennen. Luulen et se paikka ja tunnelma oli tuttu.

Vaikka musiikkileikkikoulu luo uusia ihmissuhteita ja antaa perheille sosiaalista kanssakäymistä toisten perheiden kanssa, näkivät vanhemmat kuitenkin musiikkileikkikoulun antavan pääasiassa lauluja ja leikkejä rikastuttamaan elämää.

6.1.2 Asioita, joita musiikkileikkikoulu on tuonut perheen elämään?

Haastatelluilta vanhemmilta erityistä kiitosta saivat tuntien monipuolisuus ja järjestelyt; huolella suunniteltu kokonaisuus, johdonmukainen ja kiva paketti. Vanhemmat näkevät musiikkileikkikoulutunnin hyvänä ja intensiivisenä kokonaisuutena, joka sisältää monipuolista ja mukavaa toimintaa, oppimista leikin kautta. Haastateltavamme sanoivat musiikkileikkikoulun tuovan arkeen kaivattua vaihtelua ja sisältöä leikkeineen ja lauluineen. Näitä asioita nousi esille vanhempien vastauksista:

Just näitä ihania leikkejä ja lauluja. Just näitä, mitä mä oon kaivannu, mitä mä en itte osaa tai kun ei sitä musiikkia oo sen enempää harrastanut lasten kanssa, niin kaikenlaista mitä on itteki kaivannu. Äiti saa uudestaan elää lapsuutta.

No just näitä leikkejä, muskarileikkejä ilman muuta ja tavallaan on kiva, et jossain muuallaki lauletaan ja leikitään. Siinä mielessä se on tosi kiva, että on sellanen intensiivinen, jus se, et mitä on ite seurannu sitä ja kuunnellu sitä, niin se koko konaisuus on kauheen ihana...alku ja ne vaiheet siinä välissä ja sitte se loppu...

Musta se on sellainen ihana paketti, missä on kaikkia eri elementtejä ja monipuolisuutta.

Tunnit on niin monipuolisia ja ne on järjestetty niin hyvin huolellisesti.

Niin ja sit se on tuonu ihania konsertteja ja esityksiä kotiin, kun noi tytöt aina tahtoo esiintyä.

Vanhemmilla ja opettajilla on hyvin suuri vastuu pienten lasten sosiaalisten suhteiden luomisessa. Vaikka lapset käyvät viikoittain samassa ryhmässä musiikkileikkikoulussa, voivat lapset silti olla hyvin etäisiä toisilleen. Olemme huomanneet opetustyössämme ja tätä lopputyötä tehdessämme, että on kiinnitettävä huomiota musiikkileikkikouluryhmien ryhmäytymiseen. Lapsiryhmä koostuu hyvin erilaisista persoonista ja tämä vaatii opettajalta taitoa saada kaikki osallistumaan. Opettajan on osattava saada kaikki tuntemaan itsensä tärkeiksi ja hyväksytyiksi ryhmään. Opettaja on yhteishengen alku. Vaikka lapsi ryhmä ei olisikaan niin yhtenäinen, täytyy opettajan etsiä ryhmälle sopivia harjoitteita ja toimintoja yhteishengen

luomiseksi. Musisointi on hyvä tapa tiivistää porukkaa; laulut ja leikit toimivat hyvänä apuna me-hengen luomisessa. Aikuisen on oltava esimerkkinä lapsille sosiaalisten suhteiden luomisessa.

Ymmärrettävää on, että viikoittainen musiikkileikkikoulutunti ei suoraan mahdollista niin tiivistä yhteydenpitoa, että se välttämättä johtaisi syviin ihmissuhteisiin. Mutta näemme, että on hyvä viedä lapsi erilaisiin ympäristöihin, joissa hän saa olla ikätovereidensa seurassa. Tämä rikastuttaa lapsen sosiaalista kehitystä ja antaa lapselle paljon uusia kontakteja uusiin, erilaisiin ihmisiin. Toki päiväkotikin antaa lapselle paljon virikkeitä ja mahdollisuuden toimia monenlaisten ihmisten kanssa, mutta sen lisänä jokin erillinen harrastus, kuten musiikkileikkikoulu antaisi paljon sisältöä lapsen elämään. On kuitenkin muistettava, ettei arki saa käydä liian raskaaksi lapselle. Pitää jäädä aikaa myös perheen keskeiselle olemiselle ja leikeille. Erityisen tärkeä harrastus musiikkileikkikoulu olisi lapselle, joka ei käy päivähoitossa kodin ulkopuolella. Tällöin lapsi oppisi olemaan ikätovereidensa kanssa ja toimimaan ryhmässä.

Huomaamme myös, kuinka ensiarvoisen tärkeää on, että opettaja on ammattitaitoinen ja osaa suunnitella tunnin johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi eri työtapoja käyttäen. Vanhemmat kyllä huomaavat onko toiminnassa punainen lanka, vai onko se päämäärätöntä.

6.2 Mitä mieltä olet lapsen kodin ja musiikkileikkikoulun yhteistyöstä?

Monien vanhempien mielestä musiikkileikkikoulun ja kodin yhteistyö toimii hyvin. Useimmat haastateltavamme kiittelivät "avoimista ovista" eli pari kertaa vuodessa järjestettävistä tunneista, joita on mahdollisuus tulla seuraamaan luokkaan. Tähän voi osallistua muutama lapsen läheinen. Samoin joulu- ja kevätjuhlat olivat suuressa suosiossa.

Vanhemmat pitivät tärkeinä myös hyvissä ajoin ilmoitettuja aikatauluja, kuten juhlatunnit ja lomat, myös opettajan kiireetön aika tunnin jälkeen oli monelle tärkeä asia. Vanhemmat toivovat saavansa heti tunnin jälkeen palautetta tunnin sujumisesta ja lastensa käytöksestä, mikäli on jotain erityistä mainittavaa. Moni näkee, että on hyvä, kun asiasta sanoo heti tuoreeltaan, on

se sitten positiivisempaa tai negatiivisempaa. Näin voidaan kotonakin tarttua asiaan heti tuoreeltaan.

Vanhempainiltoja ei kaikille haastateltavien perheiden ryhmille ollut järjestetty. Niistä oli myös monenlaisia mielipiteitä. Toiset olivat ehdottomasti vanhempainiltojen kannalla, kun taas toiset näkivät, että saavat tarpeeksi opettajalta tietoa tuntien yhteydessä.

Näin eräs äiti perusteli vanhempainillan tärkeyttä:

Olisi hyvä jos vanhemmille kerrotaisiin laajemmin musiikkileikkikoulun merkityksestä ja muusta. Mä ite tajusin, ku olin yhdellä luennolla oman ammatin kautta, miksi on metodilaulut ja sellaset..Siihen loppu mun ihmettely miksi noin tyhmiä lauluja on siellä muskaritunnilla. Ku mä ajattelin, että eihän lapset ole tyhmiä ja sitte siellä laulataan vaan kahden sävelen lauluja, että kai ne nyt osaa laulaa muutakin kuin niitä. Ymmärsin, että metodilaulut on jatkoa ajatellen aivan ykkönen ja lapset saavat niistä enemmän irti ajatellen musiikillisia valmiuksia. Sävelkorvaa ja muuta. Tätä ei tajunnu ennen ku sen luennon jälkeen, vaikka itse olen muusikko.

Myös näin vanhempainiltojen tärkeyttä perusteltiin:

Oon ollu vanhempainillassa ja siellä sanottiin justiin se, et pitäis tulla ajoissa tunnille ja pitäis kuunnella opettajaa ja tosi paljon kaikkia itsestään selvyiksiä, mutta ei ne kaikille todellakaan ole selviä asioita ja tiedossa..koska jokainen perhe tekee tavallaan, mutta joissakin perheissä se voikin olla lapsi joka määrää.

Toiset vanhemmista kokivat, etteivät vanhempainillat olleet niin tarpeellisia, sillä he tunsivat saavansa kaiken tarpeellisen tiedon opettajalta suoraan tuntien jälkeen ja lasten mukana tulevien kirjeiden välityksellä. Seuraavassa vanhempien mielteitä siitä, miksi vanhempainillat eivät ole niin välttämättömiä:

En mä koe, että pitäis olla enempääkään yhteistyötä, koska kyllä mä oon sitte taas kokenut, että opettajalta mä saan heti, ku mä kysyn häneltä, niin tarkemman selostuksen mitä siellä tehdään.

Tyttö tykkää olla ja aina tulee hirveen ilosena pois ja kun kaikki lappuset ja lippuset kulkee hyvin, niin musta silloin kaikki on kohillaan.

Vanhemmilta tuli rakentavia ehdotuksia musiikkileikkikoulun toiminnan ja kodin välille. Muun muassa pienet kotitehtävät ja vanhempainillat olisivat toivottuja. Myös opettajan lähettämät lappuset lapsen mukana ovat

vanhempien mielestä hyvä informaatiokeino. Näin eräs haastateltavamme kertoi ajatuksensa siitä, miten yhteistyötä kodin ja musiikkileikkikoulun välillä voitaisiin kehittää:

Olisi ehkä kiva, jos muskaristakin tulisi jokin pieni, aivan pienipieni läksy, niin saisi siitä ehkä vanhempikin tiedon, että missä milloinkin mennään ja mitä asioita käsitellään.

Vanhempien puheista tuli myös esille, että olisi hyvä jos musiikkileikkikoulussa tutustuttaisiin eri soittimiin. Näin vanhemmat perustelivat soitinesittelyjen tärkeyttä:

..lapsi saisi kuvan eri soittimista. Hänellä olisi enemmän vaihtoehtoja valita, jos haluaa jatkaa soittimen kanssa. Luulen, että mitä soitinta lapsi on nähnyt, hän tahtoo sen. Ei valitsisi ainoastaan opettajan soitinta, ja sitten olisi vielä hyvä, jos ne näyttösoittajat olisivat pitkälle harjoitelleita, niin soittimesta saa oikean kuvan. Ei siitä saa hyvää kuvaa, jos joku vinguttaa viulua sinnepäin.

..jos huomaa, et jokin soitin kiinnostaa tai on huomannu, et on tosi innoissaan jostakin. Vanhemmat ei sitä välttämättä ite huomaa, eikä lapsetkaa tee sitä niin selväksi, niin esimerkiksi näissä soitinvalintajutuissa se olisi kiva kuulla.

..joilleki lapsille se on niin itsestään selvää valita jokin soitin, mut ei se kaikille oo...

Musiikkileikkikoulussa käytetään hyvin paljon yhden tai kahden sävelen lauluja ja tämä on herättänyt kummastusta monelle vanhemmalle, aivan kuten yksi haastateltavammekin kertoi. Tämä kertoo mielestämme siitä, että on hyvä järjestää vanhempainiltoja, joissa tulisi selvitettyä muun muassa mitä ja miksi musiikkileikkikoulussa käytetään näitä edellä mainittuja muutaman sävelen metodilauluja. Tieto lisää varmasti innostusta ja luo jatkuvuutta tälle harrastukselle. Kun ajatellaan esimerkiksi soitinryhmiä, kuten aloittelevan kanteleryhmän soittoa, on tärkeää, että vanhemmille järjestetään "tietotaitotunti", jotta he voisivat olla tukena ja apuna lapsen soittoharrastuksen alkutaipaleella. Koemme jo oman opetusharjoittelun kautta, että vanhempien kiinnostus ja tietotaito lisäävät lapsen innostusta. Meidän tehtävämme opettajina on innostaa niin pienet kuin suuretkin musisoimiseen ja yhdessä oppimiseen. Vaikka vanhempainillassa tulee varmasti paljon itsestään selvyiksiäkin ja toiset kokevat sen turhaksi, on kuitenkin tärkeää, että jo tiedossa olevat asiat tuodaan vielä kertaalleen esille ja keskustellaan niistä yhdessä. Vanhempien toive saada palautetta lastensa

toiminnasta tunneilla heti tunnin jälkeen on hyvä idea ja toimii, jos ryhmien välillä on aikaa, mutta usein tämä ei kuitenkaan ole mahdollista. On otettava huomioon, että ryhmässä on useampi lapsi ja ryhmien vaihdon pitäisi tapahtua yhdessä minuutissa. Siksi ajattelemmekin, että vanhempainillat olisivat hyvä tilaisuus keskustella yhdessä.

On myös muistettava, että me opettajat olemme kasvattajia vanhempien rinnalla. Voimme tukea ja ohjata vanhempien kasvatustehtävää.

Vastauksistakin tämä kävi ilmi ja huomasimme, kuinka vanhemmat kokivat sen hyvin tärkeänä ja turvallisena asiana.

Erään vanhemman pyyntö, että musiikkileikkikoulusta tulisi jokin pieni kotitehtävä, sai meidät miettimään, kuinka sen voisi järjestää ja onko se tarpeellista. Mielestämme vielä leikkiryhmissä käyville lapsille ei ole tarpeellista antaa kotitehtäviä, kun taas soitinryhmäläisille se on ihan perusteltua. Voisihan pienemmillekin jakaa vaikka jotain laulun sanoja ja sen kautta innostaa perheitä musisoimaan yhdessä myös kotona. Tällä tavoin vanhemmillekin tulisi tietoon osa niistä lauluista ja leikeistä, jotka ovat käytössä musiikkileikkikoulutunneilla.

Vanhemmat painottivat paljon eri soitinten esittelyjä musiikkileikkikoulutunneilla. Olisi hyvä tuoda lapsille tietoon monenlaisia soittimia ja päästää heidät lähelle niitä. Heidät olisi hyvä tutustuttaa soittimiin ja näin he saisivat kenties kipinän soittoharrastuksen aloittamiselle.

Ihanteellista olisi, jos opettaja pystyisi itse käyttämään tunneilla eri instrumentteja, mutta usein se rajoittuu vain muutamaan soittimeen. Piano, kitara ja kannel ovat varmasti yleisimmin käytetyt soittimet. Tämän lisäksi olisi hienoa, jos tunneilla voisi käydä vierailevia soittajia ja näin tutustuttaa lapsia harvemmin nähtyihin soittimiin. Toki pienten soittajien konsertit ja vastaavat ovat jo nyt käytössä, mutta kuinka toisimme instrumentit vielä lähemmäksi lapsia niin, että he voisivat ihastua niiden kauniiseen sointiin?

7 KEHITTÄMISEHDOTUKSIA

Vanhempien vastaukset olivat kokonaisuudessaan laajoja ja hyödyllisiä. Niistä saimme paljon uusia ideoita ja vahvistusta vanhoihin toimintamuotoihin. Seuraavaksi esittelemme ajatuksiamme siitä, kuinka musiikkileikkikoulutoimintaa voitaisiin kehittää entistä paremmaksi.

7.1 Soitinesittelyt ja yhteistyö soitonopettajien kanssa

Yksi vahvimmin esille tulleista ehdotuksista oli soittimien monipuolisempi käyttäminen ja esittely tunneilla. Tämä voisi innostaa lasta aloittamaan jonkin soittimen opiskelun ja jatkamaan musiikkiharrastusta musiikkileikkikoulun jälkeen. Vaikka nykyisinkin lapsille ja perheille tarjotaan mahdollisuus osallistua soitinesittelykonserttiin, ei tämä välttämättä tavoita kaikkia asiasta kiinnostuneita musiikkileikkikoululaisia. Tässä muodossa soitinesittely voi jäädä kovin etäiseksi, joten voisiko soittimia esitellä jollain muullakin tavoin? Toimiva käytäntö voisi olla, että varsinaisella musiikkileikkikoulutunnilla kävisi eri instrumentin taitajia ja näin soittimet tulisivat lähemmäksi lapsia. Esittelijät voisivat olla niin vasta-alkaneita kuin jo edistyneempiäkin oppilaita tai soittimen taitajia. Tärkeintä kuitenkin on, että lapsi pääsisi tutustumaan soittimeen lähemmin ja kokeilemaan sitä hieman itsekin. Tämä lisäisi myös yhteistyötä soitonopettajien kanssa. Integrointi päiväkotitoimintaan

7.2 Integrointi päiväkotitoimintaan

Toinen haastatteluista esille tullut vanhempien toivomus oli, etteivät musiikkileikkikoulutunnit olisi niin myöhään iltaisin. Silloin niin lapset kuin vanhemmatkin ovat väsyneitä päivän touhuista. Monelta kiukulta vältyttäisiin, mikäli musiikkileikkikoulutoiminta integroitaisiin päiväkotiaikaan. Tämä on jo käytössä muutamissa paikoissa, joten suunta on jo oikea. Tässä tulevat tietysti vastaan rahoitus- ja käytännönjärjestelyt, mutta asiaan paneutumisella ja eri tahojen välisellä yhteistyöllä tämäkin asia saataisiin etenemään. Näin perheille jäisi yhteistä aikaa iltaisin ja me varhaisiän musiikinopettajatkin

saisimme tehdä päivätyötä. Mutta ennen kaikkea integrointi olisi hyvä lasten kannalta. Heidän vireystasonsa on päivällä parempi ja näin tunneilla olisi helpompi säilyttää työrauha. Tässä erään äidin perusteltu mielipide asiasta:

Se olisi tosi hyvä jos muskaritoiminta integroitaisiin siihen tarhapäivään. Se ois kaikkein paras, mut se oliski kaikissa harrastuksissa se paras et se voitais integroida siihen iltapäivätoimintaan, kun lapset odottaa, et vanhemmat tulee töistä kotiin. Tällöin lapset olisivat virkeitä.

7.3 Eri uskontoryhmien huomioiminen

Vanhempien vastauksista tuli esille myös yksi kritiikinaihe. Niin kuin totta onkin, musiikkileikkikoulun tuntien aiheet kulkevat hyvin voimakkaasti kirkollisen kalenterin mukaan. Näin emme ota huomioon eri uskontokuntiin kuuluvia perheitä, jotka eivät kenties vietä samoja juhlapyhiä kuin me. Nämä ryhmät ovat nykyisin niin pieni osa musiikkileikkikoulussa kävijöitä, että on mahdotonta ottaa kaikkia huomioon. Suomen pääuskontoon kuuluville juhlat ovat tärkeitä ja olisi kummallista, jos nämä jätettäisiin huomioimatta musiikkileikkikoulussa. Mikä on sitten ratkaisu tähän? Onko se hyvitys vuosimaksussa vai järjestetäänkö erityisryhmille korvaavat tunnit, mikäli uskonnon vuoksi joutuu jättämään tunteja väliin? Koska musiikkileikkikoulussa ei käsitellä suuria juhlapyhiä uskonnon näkökulmasta vaan enemminkin yleisellä tasolla, (tuomalla esimerkiksi tontut ja kulkuset, puput ja tiput tuntien teemoiksi), eivätkö eri uskontokuntiin kuuluvat voisi osallistua toimintaan? Seuraavaksi erään äidin kommentti, joka sai miettimään näitä asioita:

Yksi on mikä voisi olla toisin mun mielestä, kun leikkikoulut ja koulut menee niin hirmu voimakkaasti tän kirkollisen kalenteri mukaan. Niin vähemmistöhan me ollaan, mut just se että vois olla vähemmän niitä, jotka sitte liittyy näihin luterilaisen kirkon juttuihin. Niillehän esimerkiksi leikkikoulun kalenteri rakentuu, me joudutaan jäämään jo aika aikaisin pois syksystä, kun rupee tulemaan ne joulujutut...

7.4 Laulu- ja leikkiperinteen jatkaminen

Kuten olemme jo todenneet, on varhaisiän musiikinopettajan yksi tärkeä tehtävä jatkaa laulu- ja leikkiperinnettä eteenpäin. Ei ole itsestään selvyyttä, että perinteiset laulut siirtyisivät myös tuleville sukupolville. Muuttuneet elämäntavat ja asumisjärjestelyt eivät enää mahdollista lauluperinteen

siirtymistä sukupolvilta toisille. Vanhempien vastauksista huomasimme, että lempilauluiksi nousivat aika monet joululaulut ja perinteisimmät lastenlaulut. Näitä kuullaan toki muuallakin kuin vain musiikkileikkikoulussa. Johtuisiko tämä kenties siitä, että vanhemmat itsekin osaavat nämä jo omasta lapsuudestaan? Lempilaulujen ja leikkien ryhmään kuuluivat myös monet alku- ja loppulaulut sekä rytmileikit, joita työstetään lähes jokaisella tunnilla. Niitä varioidaan, mutta aina on se tuttu juttu pohjalla. Useaan kertaan läpi käydyt laulut jäävät luonnollisesti paremmin mieleen ja kun lapsi osaa laulun, on se monesti hänen lempilaulunsa. Tämä antaa lapselle onnistumisen kokemuksia ja kannustaa jatkamaan. On siis tärkeää muistaa, ettei kiirehdi eteenpäin, vaan etenee lapsen tason ja taitojen mukaan.

Perheryhmien laulut ja leikit olivat kotana monessa käytössä, mutta leikkiryhmien laulut eivät niinkään tavoita enää vanhempia tai muuta perhettä. Lauluista voi kuitenkin saada valtavasti apua arkeen, joten olisi hienoa, jos vanhemmat voisivat saada jonkinlaisen tietopaketin siitä, mitä leikkiryhmissä lauletaan. Laulut tulisivat lapsillekin tutummiksi, jos vanhemmat tietäisivät joitain lauluista. Olisikin hienoa, jos heille voisi jakaa edes muutamien laulujen sanoja tai vaikka kirjata heille ylös niitä kirjoja ja levyjä, joita tunneilla käytetään.

Monikulttuuriset perheet ovat yhä yleisimpiä Suomessakin. Tätä kansainvälistymistä voisi hyödyntää myös musiikkileikkikouluissa. Me varhaisiän musiikinopettajina voisimme huomioida nämä lapset ja tuoda tunneillemme eri kulttuureiden lauluja ja leikkejä.

7.5 Tuntien monipuolisuus

Musiikkileikkikoulu on muutakin kuin musiikillisten asioiden opettamista ja opettelua. Vanhemmat kiittelivätkin tuntien monipuolisuutta, joten on hyvin tärkeää muistaa säilyttää ja edistää tätä myös jatkossa. Musiikkileikkikoulun tulee tukea luovaa toimintaa ja kannustaa lasta omiin ratkaisuihin, ei vain syöttää valmista mallia. Musiikki on myös hyvin helppo liittää muihin taiteen aloihin. Lapselle kaikki taiteenalat ovat yhtä, sillä he ilmentävät kokemuksiaan kaikin tavoin, niin soittaen, laulaen, liikkuen, maalaten ym. Eikö meidän varhaisiän musiikkikasvattajien tulisi pitää itseämme myös taidekasvattajina?

7.6 Musiikkileikkikoulun mainonta ja markkinointi

Vanhemmat kertoivat omista kokemuksistaan musiikkileikkikoulumaailmasta ja mainitsivat myös tuttavien kokemuksista. Tästä huomaa, kuinka tärkeää on antaa toiminnasta oikeanlainen kuva. Me varhaisiän musiikinopettajat markkinoimme työtämme toiminnallamme. Sen lisäksi, että teemme työmme hyvin lasten edessä, on tärkeää kertoa vanhemmille toiminnan tarkoitus ja muutenkin saattaa tämä mahdollisimman laajaan tietoon. On meidän varhaisiän musiikinopettajien etu, että mahdollisimman moni tietää työmme tarkoituksen, näin varmasti olisimme monen silmissä paljon muutakin kuin vain leikkittäjiä.

Pitäisikö siis musiikkileikkikoulun markkinoida itseään paremmin ja tehdä toiminnastaan selkeämpi kuva? Ehkäpä musiikkileikkikoulussa voisi järjestää yleisen "tutustumispäivän", jolloin se olisi avointa kaikille asiasta kiinnostuneille. Kaikki, jotka ovat kiinnostuneita musiikkileikkikoulutoiminnasta, voisivat jonain päivänä tulla seuraamaan tunteja ja näin saada käsitystä mitä siellä tehdään ja mitä se pitää sisällään.

Mikäli työmme tavoittaisi vanhemmat, saisivat he arvokasta tietoa musiikin ja lapsen yleisen kehityksen yhteydestä. Mietimmekin, olisiko hyödyllistä tehdä työstämme pieni kooste, joka jaettaisiin vanhemmille? Tämä voisi lisätä musiikkileikkikoulun arvostusta entisestään.

8 POHDINTA

Alkuperäinen tarkoituksemme oli selvittää, kuinka musiikkileikkikoulussa käynti näkyy lapsen kotona leikeissä ja toiminnassa, mutta työtä tehdessämme ja sen edetessä huomasimme, kuinka olimme saaneet tietoa haastatteluissamme paljon muustakin. Tämä hidasti ja hankaloitti työskentelyämme ja aiheen rajaamisen tuntui kovin työläältä. Pohdimme paljon, miten jäsentäisimme työmme eri osa-alueisiin ja mitkä asiat olisivat hyvä nostaa esille. Näin teimme kokonaisvaltaisen katsauksen musiikkileikkikoulun merkityksestä lapselle ja perheelle. Voidaankin sanoa, että työmme on laaja yleiskatsaus kaikkeen, mitä musiikkileikkikoulutoiminta pitää sisällään lapsen ja perheen näkökulmasta. Mietinnän jälkeen päädyimme esittelemään haastattelustamme saamamme ja jo olemassa olevan tiedon rinnakkain. Olemme käyttäneet apuna monenlaisia lähteitä, niin opinnäytetöitä kuin uutta ja vanhaa kirjallisuutta. Apunamme olivat myös luennoitamme saadut muistiinpanot ja monisteet.

Työmme on vain yksi otos ja näkökulma asiaan. Toisaalta koemme, että nämä asiat ovat itsestään selviä, mutta onko sittenkään liian monesti kysytty vanhemmilta, kuinka he näkevät musiikkileikkikoulutoiminnan? Ehkä olikin hyvä aika asettua vanhempien paikalle ja katsella asiaa heidän näkökulmastaan.

Kuinka luotettava työmme on kuvaamaan musiikkileikkikoulutoimintaa? Vanhemmat olivat yhteneväisen tyytyväisiä kokemuksiinsa Konservatorion musiikkileikkikoulutoiminnasta. Valikoituivatko haastatteluun ne vanhemmat, jotka olivat erityisen tyytyväisiä toimintaan ja valmiita siksi kertomaan siitä? Olisimmeko saaneet erilaisia ja laajempia vastauksia, mikäli haastattelu olisi tehty kaikille vanhemmille? Myös haastattelumuoto varmasti vaikuttaa asiaan. Mikäli haastattelu toteutettaisiin lomakemuotoisena ja nimettömänä, vastaukset olisivat olleet todennäköisesti vieläkin monimuotoisempia.

Täytyy tietenkin muistaa, että Konservatorion musiikkileikkikoulutoiminta on vain yksi tapa tehdä musiikkikasvatusta, eikä varmasti ainut oikea. Peruspiirteiltään musiikkileikkikoulun tavoitteet ovat yhteneväiset, mutta jokainen musiikkioppilaitos ja opettaja tekevät siitä oman näköisensä.

Työmme alussa ajattelimme, että olemme itse hyvin tietoisia musiikkileikkikoulun merkityksestä lapsen ja perheen elämään. Työmme edetessä olemme saaneet huomata, että kaikkea emme sittenkään olleet osanneet ajatella tai ymmärtää musiikkikasvatuksen kokonaisvaltaisesta merkityksestä. Työ sai meidät pohtimaan syvällisemmin musiikkileikkikoulutoimintaa ja lapsen kehitystä. Huomaamme myös, kuinka olemme alkaneet ajatella enemmän työtämme lasten ja perheiden näkökulmasta. Saimme varmuuden ja muistutuksen siitä, että pienetkin asiat ovat hyvin tärkeitä opetuksessa ja vanhemmat todella arvostavat työtämme.

Olisi mielenkiintoista tehdä vertaileva tutkimus, jossa verrattaisiin niiden perheiden, jotka eivät käy musiikkileikkikoulussa ja musiikkileikkikoulussa käyvien perheiden musisointia toisiinsa. Mielenkiintoista ja rakentavaa olisi nähdä, kuinka ne vanhemmat, joiden lapset eivät käy musiikkileikkikoulussa, näkevät musiikkileikkikoulun merkityksen ja vaikutuksen lapsen elämässä. Myös lapsille itselleen olisi kiinnostavaa tehdä samantyylinen haastattelu. Tällöin haastattelu toteutettaisiin tietenkin eri tavalla.

Tässä vaiheessa työtämme olemme monta asiaa ja tietoa rikkaampi. Voimme todeta, että saimme tutkimuksestamme lisää perusteluja tärkeälle varhaisiän musiikinopettajan työllemme. Toivomme myös, että tämä tieto musiikkileikkikoulutoiminnasta ja sen suotuisista, kehitystä tukevista vaikutuksista tavoittaisi mahdollisimman monia kiinnostuneita. Suomalaiset voivat olla ylpeitä tällaisesta varsin ainutkertaisesta alle kouluikäisten musiikinopetusjärjestelmästä. Kuten eräs haastateltavamme äiti kuvaili osuvasti musiikkileikkikoulutoimintaa: "Se vain on sellainen ihana paketti, missä on eri elementtejä ja monipuolisuutta".

LÄHTEET:

Brotherus, Annu, Helimäki, Elina & Hytönen, Juhani. 1994. Opetus varhaiskasvatuksessa. Helsinki: WSOY.

Einon, Dorothy 1999. Kehittyvä ja onnellinen lapsi. Espoo: Weilin + Göös.

Fredrikson, Maija. 1994. Spontaanit laulutoisinnot ja enkulturaatioprosessi. Jyväskylä. Jyväskylän yliopistopaino. Väitöskirja.

Helenius, Aili. 1993. Leikin kehitys varhaislapsuudessa. Tampere: Tammer-Paino.

Hongisto-Åberg, Marja, Lindeberg-Piiroinen, Anne & Mäkinen, Leena. 1998. Hip hoi, musisoi! Musiikki varhaiskasvatuksessa. Tampere: Tammer-Paino.

Hämeenaho, Inka. 2000. Musiikkileikkikoulu lapsen musiikillisten herkkyyksien aktivoijana. Helsingin Konservatorio. Päättötyö.

Koppinen, Mari. 2006. Muskarien maa. Rondo Classica, Musiikin opetusliite 9B, 18-20.

Krokkfors, Maisa. 1985. Laulaminen. Porvoo: WSOY.

Linnankivi, Marja, Tenkku, Liisa & Urho, Ellen. 1994. Musiikin didaktiikka. Juva: WSOY.

Musiikkileikkikoulu. 2007. Helsingin Konservatorion esite. Saatavilla www-muodossa:

>URL: <http://www.konservatorio.fi/index.php?mid=19>

Nurmi, Jari-Erik, Ahonen, Timo, Lyytinen, Heikki, Lyytinen, Paula, Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto. 2007. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOY.

Ollaranta Ritva. 2005. Varhaisiän musiikkikasvatus II luentomoniste. Helsingin Ammattikorkeakoulu Stadia.

Ruokonen, Inkeri. 2001. Äänimaisemia ja ilmaisuuden iloa musiikin kielellä. Teoksessa S. Karppinen, A. Puurula & I. Ruokonen (toim.) Taiteen ja leikin lumous. Tampere: Tammer-Paino, 120-143.

Ruokonen, Inkeri. 2000. Musiikki lapsen minuuden vahvistajana ja maailman rakentajana. Teoksessa S. Karppinen, A. Puurula & I. Ruokonen (toim.) Elämysten alkupoluilla; Lähtökohtia alle 3-vuotiaiden taidekasvatukseen. Tampere: Tammer-Paino, 73-84.

Säilynkangas, Anne. 1997. Leikin merkitys alle kouluikäiselle lapselle. Oulun yliopisto, opettajankoulutuslaitos. Kasvatustieteen kandidaatintyö

Tulamo, Kirsti. 1993. Koululaisen musiikillinen minäkäsitys, sen rakenne ja siihen yhteydessä olevia tekijöitä. Tutkimus peruskoulun neljännellä luokalla. Helsinki: Sibelius-Akatemia. Väitöskirja.

Vakkuri, Kai. 1999. Leikki ja luovuus; Näin lisää luovuutta leikin avulla. Jyväskylä: Gummerus.

Wikmann, Hannele. 2005. 3-5-vuotiaiden lasten yleisen kehityksen tukeminen musiikkileikkikoulussa. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Winnicott, Donald, Woods. 1981. Lapsi, perhe ja ympäristö. Espoo: Weilin + Göös.

Hei musiikkileikkikoululaisten vanhemmat!

Olemme kolmannen vuoden varhaisiän musiikkikasvatuksen opiskelijoita ja on aika tullut tehdä lopputyö. Tarkoituksenamme on selvittää, mitä vanhemmat toivovat musiikkileikkikoulussa käymisen antavan lapselle sekä miten musiikkileikkikoulu näkyy lapsen arkitoiminnassa. Tätä varten haastattelemme musiikkileikkikoululaisten vanhempia.

Olisimme kiitollisia, jos teillä olisi mahdollisuus antaa hetki ajastanne ja näin auttaa meitä saamaan arvokasta tietoa sekä työhöemme että musiikkileikkikoulutoiminnan kehittämiseen.

Haastattelu on luottamuksellinen ja vapaamuotoinen. Emme arvostele tai "testaa" lapsia tai perheitä vaan pyrimme saamaan aitoa palautetta toiminnan kehittämiseksi. Haastateltavien vanhempien tai heidän lastensa henkilöllisyyttä ei paljasteta opinnäytetyössä. Saatuja tietoja ei myöskään kerrota edes musiikkileikkikoulunopettajille siten että haastateltavien tai lasten henkilöllisyys paljastuu.

Tarkoituksenamme on toteuttaa haastattelut sinä aikana jolloin lapsenne ovat musiikkileikkikoulutunnilla. Haastattelun kesto tulisi olemaan noin 30-40 minuuttia. Haastattelujen ajankohtana ovat viikot 16 ja 17. Alla on lomake, jonka toivomme teidän täyttävän. Voitte palauttaa sen samantien meille tai seuraavalla kerralla musiikkileikkikoulun opettajalle.

Mikäli teillä on jotain kysyttävää, pyytäisimme että ottaisitte suoraan yhteyttä meihin!

Kevätterveisin

Minna Valtonen

044-3120876

Johanna Piipponen

044-2732092

Suostun haastateltavaksi _____

En suostu haastateltavaksi _____

Mikäli voimme haastatella sinua, ole hyvä ja täytä seuraavat tiedot:

Nimi: _____

Puhelinnumero: _____

ALKUSOITTO

Olemme kolmannen vuoden varhaisiän musiikkikasvatuksen opiskelijoita ja on aika tullut tehdä lopputyö. Tarkoituksenamme on selvittää, kuinka musiikkileikkikoulussa käynti näkyy lapsessa ja hänen toiminnassaan kotona. Siinä samalla kartoitamme yleisesti ottaen musiikkileikkikoulun merkitystä.

Haastattelu on erittäin luottamuksellinen ja vapaamuotoinen. Emme missään nimessä arvostele tai "testaa" ketään vaan pyrimme saamaan yleistä- ja arvokasta tietoa kysymyksillämme. Haastateltavien henkilöllisyys ei tule missään vaiheessa esille.

Musiikkia voi harrastaa monella tavalla, eikä työssä etsitä yhtä oikeaa ja hyvää tapaa käydä musiikkileikkikoulua tai harrastaa musiikkia. Toivoisimme teidän vastaavan kysymyksiimme peittelemättä ja rehellisesti. Näin saamme mahdollisimman monipuolisen ja oikean kuvan musiikkileikkikoulun toiminnasta tällähetkellä. Tätä kautta ehkä pääsisimme myös kuulemaan, kuinka musiikkileikkikoulussa käynti näkyy perheiden arjessa ja kotitouhuissa. Tämä kaikki auttaa meitä lopputyössämme ja tätä kautta musiikkileikkikoulutoiminta saa myös mahdollisesti uusia ajatuksia ja ideoita toiminnan kehittämiseen.

MUSIIKKILEIKKIKOULU LAPSEN ELÄMÄSSÄ.

PERHEEN MUSIIKINHISTORIA?

- Milloin aloititte musiikkileikkikoulun?
- Aloititteko jo perheryhmissä? (ketä perheeseen kuuluu?)
- Mistä kiinnostus musiikkileikkikoulussa käyntiin alkoi?
- Onko vanhemmilla musiikkitaustaa?
- Harrastetaanko kotona musiikkia? (sisarusten/vanhempien soittoharrastus, kulttuuritapahtumat)
- Kuinka musiikki näkyy kotona? (harjoittelu/kuunteleminen/puhuminen/artistit)

MUSIIKKI LAPSEN ARJESSA?

- Näkyykö musiikkileikkikoulussa käynti lapsen leikeissä kotona?
- Onko musiikkileikkikoulussa käynti vaikuttanut kotona musisointiin?
- Musisoiko lapsi kotona? Jos niin miten ja millä tavoin? Millaisia lauluja ja leikkejä?
- Tuleeko musiikkileikkikoulu asiat esille lapsen puheissa?
- Muisteleeko lapsi musiikkileikkikoulun tapahtumia viikon aikana?

MITÄ MUSIIKKILEIKKIKOULU ON TUONUT PERHEEN ELÄMÄÄN?

- Odottaako lapsi musiikkileikkikoulutunteja?
- Miten lapsi tuntee suhtautuvan muskaritunnille menoon?
- Onko musiikkileikkikoulussa käynti tuonut uusia ystäviä lapselle/perheelle?
- Mitä mieltä olet kodin ja musiikkileikkikoulun yhteistyöstä? Miten kehittäisit sitä?

MITÄ HALUAISIT MUSIIKKILEIKKIKOLUN ANTAVAN
LAPSELLE/PERHEELLE?

- Mitkä ovat odotuksesi siitä mitä musiikkileikkikoulu antaa lapselle/perheelle?
- Mitä odotat musiikkileikkikoulun merkitsevän lapsesi kehityksessä? Ennen ja jälkeen musiikkileikkikoulun aloituksen.
- Onko musiikkileikkikoulutoiminta vastannut odotuksiasi?
- Saako musiikkileikkikoulusta oikeita malleja tulevaan elämään?
- Millainen roolimalli uskot musiikkileikkikoulun opettajan olevan lapsellesi?
- Onko toivomuksena että lapsesi jatkaa musiikkiharrastusta tai jopa valitsisi sen ammatikseen.